

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ 2009/II

Περιεχόμενα

- ΣτΕ 1792/2009 [Κατασκευή σε κτίριο κατοικίας β' υπογείου, μη προσμετρώμενου στον σ.δ. κατοικίας, για στάθμευση αυτοκινήτων]
- ΣτΕ 1720/2009 [Νόμιμη τροποποίηση ΓΠΣ για δημιουργία ζώνης μη οχλούσας βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου].
- ΣτΕ 1652/2009 [Ανέγερση πολυώροφου κτηρίου κοντά σε μνημείο]
- ΣτΕ 1547/2009 [Νόμιμη απόρριψη αίτησης για ανάκληση πράξης αναδάσωσης]
- ΣτΕ 1545/2009 [Νόμιμο πρωτόκολλο κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων στον αιγιαλό]
- ΣτΕ 1540/2009 [Νόμιμη διακοπή λειτουργίας μη αδειοδοτημένης αποθήκης παλαιών υλικών - στερεών αποβλήτων]
- ΣτΕ 1535/2009 [Έννομο συμφέρον πολιτικού κόμματος για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως]
- ΣτΕ 4000/2008 [Παράνομη έγκριση από τον ΥΠ.ΠΟ. της πολεοδομικής διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου διατηρητέου κτηρίου]
- ΣτΕ 1464/2009 [Απαγόρευση ανοικοδόμησης ακινήτου που περιλήφθηκε στην Α' Ζώνη αρχαιολογικού χώρου]
- ΣτΕ 3612/2007 [Ακύρωση οικοδομικής άδειας για ανοικοδόμηση μικρού ακινήτου που εκδόθηκε βάσει μη νόμιμης κανονιστικής ρύθμισης για την αρτιότητα]
- ΣτΕ 1286/2009 [Προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση]

- ΣτΕ 1285/2009 [Προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση]

ΣτΕ 1792/2009

[Κατασκευή σε κτίριο κατοικίας β' υπογείου, μη προσμετρώμενου στον σ.δ. κατοικίας, για στάθμευση αυτοκινήτων]

Πρόεδρος: Π. Ν. Φλώρος

Εισηγητής: Αθ. Ράντος, Θ. Ζιάμου

Δικηγόροι: Στ. Μουζουράκης, Φ. Χατζηφώτης, Γρ. Λογοθέτης

Κάθε δομική κατασκευή προσμετράται, κατ' αρχήν, στον συντελεστή δόμησης του οικοπέδου. Η μη προσμέτρηση αποτελεί εξαίρεση από τον εν λόγω κανόνα, η οποία πρέπει να προβλέπεται στον νόμο. Εφόσον δεν υπάρχει αντίθετος ειδικός ορισμός, δεν επιτρέπεται, σε κτίρια προοριζόμενα για κατοικίες, η κατασκευή δεύτερου υπογείου ορόφου, μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δόμησης, για τη στάθμευση αυτοκινήτων. (Παραπομπή στην Ολομέλεια)

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, η υπόθεση είχε αρχικώς εισαχθεί ενώπιον του Τμήματος με πενταμελή σύνθεση, το οποίο, με την υπ' αριθ. 2654/2007 απόφαση του, αφού δέχθηκε εν μέρει την έφεση και, εν συνεχεία, κατά το αντίστοιχο μέρος, την αίτηση ακυρώσεως, ακύρωσε την προσβληθείσα οικοδομική άδεια, κατά το μέρος που με αυτήν είχε

επιτραπεί η κατασκευή τμήματος πρώτου υπογείου ορόφου στην επίμαχη οικοδομή μη προσμετρηθέντος στον συντελεστή δομήσεως. Περαιτέρω, το Τμήμα, εξετάζοντας την έφεση, κατά το μέρος που αφορούσε την κατασκευή δευτέρου υπογείου ορόφου με χρήση χώρου σταθμεύσεως, μη, επίσης, προσμετρηθέντος στον συντελεστή δομήσεως, έκρινε ότι το ζήτημα αυτό παρουσιάζει σπουδαιότητα και παρέπεμψε, κατ' άρθρο 14 παρ. 5 του π. δ/τος 18/1989, την υπόθεση κατά το υπολειπόμενο αυτό τμήμα της ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Τμήματος, ενώπιον της οποίας, επομένως, νομίμως ήδη εισάγεται.

4. Επειδή, κατά το άρθρο 242, αριθ. 24, του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν., π.δ. της 14/27.7.1999, Δ' 580), που αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου 2, αριθ. 24, του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Γ.Ο.Κ., ν. 1577/1985, Α' 210), «24. Υπόγειο είναι όροφος ή τμήμα ορόφου, του οποίου η οροφή βρίσκεται έως 1,50 μ. ψηλότερα από την οριστική στάθμη του εδάφους». Εξ άλλου, κατά το άρθρο 248 παρ. 1 του Κ.Β.Π.Ν., που αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου 7 του Γ.Ο.Κ., «1. Για τον υπολογισμό του συντελεστή δόμησης που πραγματοποιείται σε οικοπέδο: Α. Προσμετρώνται ... Β. Δεν προσμετρώνται: α) ... β) ένας υπόγειος όροφος επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο, προοριζόμενος αποκλειστικά για βοηθητικές χρήσεις, εφ' όσον η οροφή του σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει το 1,50 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους και το ύψος του δεν υπερβαίνει τα 3 μ. μετρούμενο μεταξύ του δαπέδου και της οροφής ... Εφόσον σε κτίριο κατοικίας κατασκευάζονται καταστήματα και κάτω από αυτά αποθήκες στον υπόγειο όροφο, για την εξυπηρέτησή τους, επιτρέπεται η κατασκευή δεύτερου υπογείου επιφανείας ίσης με την επιφάνεια των αποθηκών, χωρίς να προσμετράται στο συντελεστή δόμησης ... η) οι στεγασμένοι χώροι για τη στάθμευση αυτοκινήτων ...». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 322 του Κ.Β.Π.Ν., που αποδίδει το περιεχόμενο του από 3/10.8.1987 π.δ/τος «Καθορισμός ειδικών όρων ως προς τη δόμηση και διαμόρφωση των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων» (Δ' 749), «1. Ο χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων για την εξυπηρέτηση των κτιρίων ... μπορεί να είναι στεγασμένος υπέργειος ή υπόγειος ή και μη στεγασμένος υπαίθριος χώρος, όπως ορίζεται παρακάτω: α) Ως στεγασμένος χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων μπορεί να χρησιμοποιηθεί: ι) υπόγειος χώρος του κτιρίου ... 3. α) Για την εξυπηρέτηση υπόγειου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων, επιτρέπεται επέκταση του χώρου της εισόδου του και εντός του υποχρεωτικά ακάλυπτου χώρου του οικοπέδου ... Η επιπλέον επιφάνεια που προκύπτει ... δεν προσμετράται στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, β) Επιτρέπεται η επέκταση του υπόγειου χώρου του κτιρίου και κάτω από τον υποχρεωτικά ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου, εκτός από το χώρο προκηπίου, με την προϋπόθεση ότι το σύνολο του

επεκτεινόμενου υπόγειου χώρου, στον υποχρεωτικά ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου καθώς και ποσοστό 40% τουλάχιστον του υπόγειου χώρου που κατασκευάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης 1 Ββ του άρθρου 248 διατίθενται αποκλειστικά ως χώρος στάθμευσης αυτοκινήτων. Ο σύμφωνα με τα παραπάνω επεκτεινόμενος χώρος υπογείου δεν προσμετράται στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου ...». Εξ άλλου, κατά το ειδικώς ισχύον για την περιοχή Ροδοπόλεως Αττικής καθεστώς όρων δομήσεως (π.δ. της 21.11/14.12.1979, Δ' 710, όπως τροποποιηθέν ισχύει), «Εφ' εκάστης οικοδομής κατασκευάζεται υποχρεωτικώς σταθμός αυτοκινήτων (γκαράζ) διά την εξυπηρέτησιν των ενοίκων αυτής. Η πρόβλεψις του χώρου διά τον ως άνω σταθμόν είναι απαραίτητος προϋπόθεσις διά την χορήγησιν αδείας οικοδομής Ως χώρος σταθμεύσεως αυτοκινήτων δύναται να υπολογισθή ο δημιουργούμενος ελεύθερος χώρος κάτωθι του τυχόν υπερυψωμένου ισογείου (Pilotis) ή και τμήμα υπέργειου ή υπογείου χώρου της οικοδομής ...» (Άρθρο 2, παρ. 8 και 10 περ. β του ως άνω π. δ/τος). Το έτος 2000, η Διοίκηση επεχείρησε την τροποποίηση του ως άνω καθεστώτος όρων δομήσεως περιοχής Ροδοπόλεως, με την σύνταξη σχεδίου προεδρικού διατάγματος, το οποίο περιείχε διάταξη για τον καθορισμό, ως επιτρεπομένων, περισσοτέρων του ενός υπογείων ορόφων. Το σχέδιο, όμως, αυτό κρίθηκε μη νόμιμο με το υπ' αριθ. 69/2000 πρακτικό επεξεργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, για τον λόγο ότι δεν προέκυπταν οι ειδικοί πολεοδομικοί λόγοι που θα δικαιολογούσαν την ρύθμιση αυτή, και δεν προωθήθηκε. Παρόμοια απόπειρα της Διοικήσεως κατά το επόμενο έτος 2001 είχε την αυτή τύχη, κατόπιν της εκδόσεως του υπ' αριθ. 567/2001 πρακτικού επεξεργασίας, για τους αυτούς λόγους.

5. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις του Κ.Β.Π.Ν. προκύπτει ότι, αν δεν υπάρχει αντίθετος ειδικός ορισμός, δεν επιτρέπεται η κατασκευή, σε κτίρια προοριζόμενα για κατοικίες, δεύτερου υπογείου ορόφου μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δομήσεως για την στάθμευση αυτοκινήτων. Τούτο, διότι, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, κάθε δομική κατασκευή προσμετράται, κατ' αρχήν, στον συντελεστή δομήσεως του οικοπέδου, η δε μη προσμέτρηση οποιασδήποτε κατασκευής στον συντελεστή αυτόν αποτελεί εξαίρεση από τον εν λόγω κανόνα, η οποία πρέπει να προβλέπεται ειδικώς στον νόμο. Εν προκειμένω όμως, πλην της ειδικώς ρυθμιζόμενης περιπτώσεως της κατασκευής δευτέρου υπογείου ορόφου σε κτίριο κατοικίας με ισόγειο κατάστημα και υπόγεια αποθήκη, ο νόμος ουδόλως προβλέπει ειδικώς την κατασκευή μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δομήσεως δευτέρου υπογείου ορόφου με χρήση χώρου σταθμεύσεως αυτοκινήτων, εξ ου

συνάγεται ότι την απαγορεύει. Αλλά και οι ειδικότερες διατάξεις του άρθρου 322 του Κ.Β.Π.Ν. περιέχουν ρυθμίσεις που, από την φύση και την διατύπωση τους, προσιδιάζουν στην κατασκευή ενός, μόνον, υπογείου χώρου σταθμεύσεως αυτοκινήτων μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δομήσεως. Τούτο δε και ευλόγως, εν όψει του ότι η κατασκευή πλειόνων υπογείων σε επικλινή, ειδικώς, οικόπεδα είναι δυνατόν να οδηγήσει σε ουσιώδη αύξηση του όγκου τους υπεράνω της στάθμης του εδάφους τμήματος της οικοδομής (πρβλ. τα γενόμενα δεκτά με την ΣτΕ Ολομ. 1251/2003). Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Θεοφιλοπούλου και Α. Ντέμσιας, προς την γνώμη των οποίων ετάχθησαν και οι Πάρεδροι της συνθέσεως, οι οποίοι διέτυπωσαν την γνώμη ότι η μη ρητή πρόβλεψη στον νόμο της δυνατότητας κατασκευής δευτέρου υπογείου ορόφου μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δομήσεως, με χρήση χώρου σταθμεύσεως, δεν αποκλείει την κατασκευή αυτήν, αφού, πάντως, ο νόμος, ορίζοντας, κατά τρόπο γενικό, ότι οι στεγασμένοι χώροι για την στάθμευση αυτοκινήτων δεν προσμετρώνται στον συντελεστή δομήσεως, ουδόλως διακρίνει μεταξύ πρώτου και λοιπών υπογείων ορόφων, οι οποίοι, συνεπώς, επιτρέπονται, (βλ. ΣτΕ 151/2000). Το αυτό ισχύει και για την ειδική διάταξη του άρθρου 322 του Κ.Β.Π.Ν., η διατύπωση της οποίας αναφέρεται γενικώς σε υπόγειο χώρο σταθμεύσεως, χωρίς να αποκλείει την κατανομή αυτού σε περισσότερους του ενός υπογείους ορόφους. Εξ άλλου, κατά την αυτή γνώμη, η εν λόγω ερμηνευτική εκδοχή διευκολύνει την κατασκευή υπογείων χώρων σταθμεύσεως στις οικοδομές, η οποία αποτελεί και στόχο του νομοθέτη.

6. Επειδή περαιτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, καθ' ερμηνεία των αυτών διατάξεων, σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον οικισμό της Ροδοπόλεως Αττικής, στον τελευταίο αυτό οικισμό δεν επιτρέπεται σε καμμία περίπτωση η κατασκευή, σε κτίρια προοριζόμενα για κατοικίες, δεύτερου υπογείου ορόφου μη προσμετρώμενου στον συντελεστή δομήσεως, έστω και για την στάθμευση αυτοκινήτων, αφού, μάλιστα, εκδηλωθείσα πρόθεση της Διοικήσεως για την προώθηση ρυθμίσεως, βάσει της οποίας θα επετρεπότο η κατασκευή περισσότερων του ενός υπογείων, δεν τελεσφόρησε, υπό τις προεκτεθείσες συνθήκες.

7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, με την επίδικη οικοδομική άδεια επετράπη στους εφεσίβλητους η ανέγερση διώροφης μονοκατοικίας με δύο υπόγεια στην Ροδόπολη Αττικής. Το πρώτο από τα υπόγεια αυτά έχει εμβαδόν 310,07 τετρ. μέτρα, από τα οποία τα 112,52 τετρ. μέτρα προσμετρήθηκαν στον συντελεστή δομήσεως, ως αποτελούντα, λόγω του

επικλινούς του εδάφους, την κύρια πρόσβαση της οικοδομής, δηλαδή χώρο κυρίας χρήσεως, τα δε υπόλοιπα 1.97,55 τετρ. μέτρα, που ήσαν βοηθητικοί χώροι (αποθήκες, λεβητοστάσιο, δεξαμενή καυσίμων), δεν προσμετρήθηκαν στον συντελεστή δομήσεως. Το δεύτερο υπόγειο, εμβαδού 366,95 τετρ. μέτρων, χρησιμοποιείται για την στάθμευση αυτοκινήτων, και επίσης δεν προσμετρήθηκε στον συντελεστή δομήσεως. Το Διοικητικό Εφετείο, με την εκκαλουμένη απόφαση του, δέχθηκε την νομιμότητα της προβλέψεως αμφοτέρων των υπογείων, κατ' απόρριψη των περί του αντιθέτου ισχυρισμών των εκκαλούντων, με την σκέψη το μεν ότι δεν απαγορεύεται από τις κείμενες διατάξεις η κατασκευή δευτέρου υπογείου για χώρο σταθμεύσεως, το δε ότι νομίμως δεν προσμετρήθηκε στον συντελεστή δομήσεως το ανωτέρω τμήμα του πρώτου υπογείου, διότι, κατά την περιγραφή του, περιελάμβανε βοηθητικούς χώρους. Κατά τα εκτεθέντα, όμως, στην σκέψη 3, η κρίση αυτή του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, κατά το μέρος που αφορούσε τον πρώτο υπόγειο όροφο, κρίθηκε, με οριστική σκέψη της παραπεμπτικής αποφάσεως, μη νόμιμη.

8. Επειδή, εξ άλλου, ως προς την κατασκευή του δευτέρου υπογείου, ως προς την οποία και μόνον εισάγεται η υπόθεση, η προεκτεθείσα κρίση του Διοικητικού Εφετείου είναι, κατά τα εκτεθέντα στις σκέψεις 5 και 6, ομοίως μη νόμιμη και η κρινομένη έφεση έπρεπε να γίνει δεκτή, να εξαφανισθεί η εκκαλουμένη απόφαση και κατά το σκέλος αυτό και να γίνει δεκτή η αίτηση ακυρώσεως κατά το αντίστοιχο μέρος. Εξ άλλου, και κατά την γνώμη της διατυπωθείσης στην σκέψη 5 μειοψηφίας, η έφεση και, εν συνεχεία, η αίτηση ακυρώσεως έπρεπε να γίνουν δεκτές για τον λόγο που διατυπώθηκε στην σκέψη 6. Το Δικαστήριο, όμως, κρίνει ότι, λόγω της μείζονος σπουδαιότητας του μόνου απομείναντος στην υπόθεση προς εξέταση ζητήματος, δηλαδή της δυνατότητας κατασκευής δευτέρου υπογείου ορόφου με χρήση χώρου σταθμεύσεως, και της υπάρξεως αντίθετης επί του θέματος νομολογίας (ΣΤΕ 151/2000) η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί, κατ' άρθρο 14 παρ. 2 περ. β του π. δ/τος 18/1989, στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου και να ορισθεί εισηγητής ο Σύμβουλος Α. Ράντος.

[Νόμιμη τροποποίηση ΓΠΣ για δημιουργία ζώνης μη οχλούσας βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου]

Πρόεδρος: *Τ. Πικραμμένος*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: *Κ. Καλαϊτζής, Αθ. Αλεφάντη, Σπ. Καραβασίλης.*

Στη διαδικασία έγκρισης ή τροποποίησης ΓΠΣ είναι αναγκαία η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων πολιτών και φορέων. Η μη μνεία της στις οικείες γνωμοδοτήσεις δεν αποτελεί τυπική πλημμέλεια που προκαλεί ακυρότητα, εφ' όσον από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι έλαβε χώρα με οποιαδήποτε μορφή.

Επίσης, δεν αποτελεί στοιχείο νομιμότητας της τυχόν εν συνεχεία επιχειρούμενης έγκρισης ή τροποποίησης του ΓΠΣ η συμφωνία ή η μη εναντίωση των συμμετασχόντων στην οικεία διαδικασία πολιτών ή φορέων προς το προτεινόμενο περιεχόμενο του ΓΠΣ.

Το ΓΠΣ και οι τροποποιήσεις του εκπονούνται με την μορφή πλήρους μελέτης που καταρτίζεται από την αρμόδια υπηρεσία και εγκρίνεται από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ. Δεν προβλέπεται στο νόμο υποχρέωση εκπόνησης χωριστών μελετών, όπως αυτές που απαιτούνται για τον καθορισμό Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (ΒΕ.ΠΕ.).

Είναι νόμιμη η δημιουργία της ειδικής ζώνης, με την οποία επιδιώκεται η συγκέντρωση σε μια συγκεκριμένη περιοχή σχετικά οχλουσών δραστηριοτήτων, προκειμένου οι λοιπές να ασκούνται ανεμπόδιστα και η οποία δεν αντιστρατεύεται, αλλά εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του σχετικού Ρυθμιστικού Σχεδίου. Επίσης, η ανάγκη δημιουργίας της μνημονευόταν ήδη στο αρχικό ΓΠΣ του Δήμου, αιτιολογούνται δε πλήρως τόσο η δημιουργία της όσο και η επιλογή του συγκεκριμένου χώρου.

Βασικές σκέψεις

4. Επειδή, οι αιτούντες, φερόμενοι, κατά τα προσκομισθέντα από αυτούς στοιχεία, ως κάτοικοι και δημότες του Δήμου Μ., με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, εφ' όσον προβάλλουν ότι με την παραδεκτώς προσβαλλομένη πράξη και την, κατ' ακολουθία αυτής, δημιουργία, στην περιοχή του Δήμου, ζώνης μη οχλούσης βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου επιβαρύνεται πολεοδομικώς όλος ο οικισμός Μ. Ομοδικούν δε παραδεκτώς εφ' όσον, επί πλέον, προβάλλουν κοινούς λόγους ακυρώσεως, στηριζόμενους στην αυτή νομική και πραγματική βάση.

8. Επειδή, το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, που εγκρίνεται, κατά το άρθρο 39 παρ. 6 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΚΒΠΝ, ττ.δ. της 14/27-7-1999, Δ' 580), το οποίο αποδίδει το περιεχόμενο του άρθρου 3 παρ. 6 του ν. 1337/1983 (Α' 33), με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, εκπονείται κατά διαδικασία κινούμενη είτε από τον οικείο Δήμο είτε από το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, κατά τα άρθρα 38 και 39 του ΚΒΠΝ (άρθρα 2 και 3 του ν. 1337/1983), την εκπόνηση σχετικής μελέτης, τιθέμενης υπό την κρίση και των ενδιαφερομένων πολιτών. Ειδικότερα, για το ζήτημα αυτό, με το άρθρο 39 παρ. 2 του ΚΒΠΝ (άρθρο 3 παρ.2 ν. 1337/1983) ορίζεται ότι «2. Όταν η διαδικασία κινείται από το δήμο ... πρέπει να επιδιώκεται η συμμετοχή των ενδιαφερομένων πολιτών στη σύνταξη του ΓΠΣ με κάθε πρόσφορο τρόπο, όπως π.χ. ανοικτές συγκεντρώσεις ή ενημέρωση με τον τύπο. Για τη συμμετοχή πρέπει να γίνεται ρητή μνεία στη σχετική απόφαση του οικείου δημοτικού ... συμβουλίου ...», ενώ, με την παρ. 3 του αυτού άρθρου 39 (άρθρο 3 παρ. 3 ν. 1337/1983), ορίζεται ότι «3. Όταν η διαδικασία κινείται από το Υπουργείο ... , η σχετική μελέτη που εκπονείται με τις συμμετοχικές διαδικασίες της παραγράφου 2 αποστέλλεται στον οικείο δήμο ... για γνωμοδότηση ...». Εξ άλλου, στο άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2508/1997 «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας ... » (Α' 124) ορίζεται ότι «1. Σκοπός του νόμου αυτού είναι ο καθορισμός των κατευθυντήριων αρχών, των όρων, των διαδικασιών και των μορφών πολεοδομικού σχεδιασμού για τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών των πόλεων και των οικισμών της χώρας, ...», ενώ, στην παρ. 5 του αυτού άρθρου ορίζεται ότι «5. Η πραγμάτωση των σκοπών του νόμου επιδιώκεται με

διαδικασίες συμμετοχής και αποκέντρωσης, που, ... περιλαμβάνουν κατά το δυνατόν την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και των κοινωνικών φορέων στη διαμόρφωση των επιλογών, των στόχων και προτεραιοτήτων, στη διάρθρωση των επί μέρους σχεδίων και προγραμμάτων και στην παρακολούθηση της εφαρμογής τους».

9. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι, κατά παράβαση των διατάξεων που μνημονεύθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, ενεκρίθη, με την παραδεκτως προσβαλλομένη πράξη, τροποποίηση του ΓΠΣ Μ. χωρίς να έχει εξασφαλισθεί συμμετοχή των ενδιαφερομένων πολιτών στην οικεία διαδικασία και χωρίς να έχουν προς τούτο προσκληθεί ειδικώς οι φορείς και οι πολίτες της περιοχής. Αντιθέτως, κατά τα εκτιθέμενα στην αίτηση ακυρώσεως, «οι ενδιαφερόμενοι πολίτες συνήλθαν αυτοβούλως σε αλληπάλληλες ανοιχτές συγκεντρώσεις και συνελεύσεις (με προσκλήσεις, τήρηση πρακτικών κ.λπ.) με ευρύτατη και πολυάνθρωπη συμμετοχή και εξέδωσαν ψηφίσματα διαμαρτυρίας ... εκφράζοντας ... την έντονη αντίθεσή τους.». Περαιτέρω, κατά τους αιτούντες, ουδεμία γίνεται μνεία των εκδηλώσεων αυτών αντιθέσεως στις σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. Μηχανιώνας, της ΕΕ του ΟΡΘΕ και του ΥΠΕΧΩΔΕ. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, η μη μνεία στις οικείες κατά νόμο γνωμοδοτήσεις της, όντως επιζητούμενης από τον νομοθέτη, συμμετοχής των ενδιαφερομένων στην διαδικασία εγκρίσεως ή τροποποιήσεως ΓΠΣ δεν αποτελεί, πάντως, τυπική πλημμέλεια, επαγόμενη ακυρότητα της σχετικής διαδικασίας, εφ' όσον από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι έλαβε χώρα, καθ' οιονδήποτε τρόπο, συμμετοχή ενδιαφερομένων πολιτών και φορέων στην διαδικασία. Εξ άλλου, η συμμετοχή αυτή δεν απαιτείται, και μάλιστα επί ποινή ακυρότητας, να επιχειρείται κατά συγκεκριμένο τρόπο και με πρωτοβουλία συγκεκριμένου φορέα, αλλ' αρκεί να προκύπτει ότι αυτή έλαβε χώρα, με οποιαδήποτε μορφή. Ούτε, περαιτέρω, αποτελεί, αφ' εαυτής, στοιχείο της νομιμότητας της τυχόν εν συνεχεία επιχειρούμενης εγκρίσεως ή τροποποιήσεως του ΓΠΣ η συμφωνία ή η μη εναντίωση των συμμετασχόντων στην οικεία διαδικασία πολιτών ή φορέων προς το προτεινόμενο περιεχόμενο του ΓΠΣ. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, αλλά συνομολογούν και οι ίδιοι οι αιτούντες, έλαβαν χώρα τόσο δημόσιες λαϊκές συνελεύσεις όσο και ανοικτά στους δημότες δημοτικά συμβούλια, όπου συνεζητήθη το ζήτημα αυτό, ενώ, πάντως, υπεβλήθησαν κατά την διαδικασία και σχετικές ενστάσεις, έγγραφα, αντιρρήσεις και υπομνήματα, από φορείς και ιδιώτες, και μάλιστα και από ορισμένους από τους αιτούντες. Οι αντιρρήσεις αυτές

μνημονεύονται, άλλωστε, και στην από 24-1-2001 (σελ. 18) εισήγηση της Προϊσταμένης του ΟΡΘΕ προς την ΕΕ αυτού. Συνεπώς, νομίμως, υπό τα ως άνω δεδομένα, εχώρησε, από την άποψη αυτή, η διαδικασία εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως, ανεξαρτήτως των αντιρρήσεων που εκφράσθηκαν για το περιεχόμενό της, η επάρκεια αντιμετώπισεως των οποίων θα εξετασθεί περαιτέρω, κατά την αντιμετώπιση των αναγομένων στην νομιμότητα της αιτιολογίας λόγων ακυρώσεως.

10. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι, κατά παράβαση των ορισμών του άρθρου 4 παρ. 7 του ν. 2508/1997, επιχειρήθηκε η προσβαλλόμενη τροποποίηση του ΓΠΣ χωρίς να έχει παρέλθει η κατά την διάταξη αυτή πενταετία από την τελευταία δημοσίευση του ισχύοντος ΓΠΣ. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, δεδομένου ότι, πάντως, η τελευταία δημοσίευση του ΓΠΣ έλαβε χώρα με την υπ' αριθ. 67563/2331/11-4-1996 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Δ' 1079/17-9-1996), δηλαδή σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της πενταετίας από την δημοσίευση της προσβαλλομένης τροποποιήσεως (1-8-2002). Τούτο δε ανεξαρτήτως του ότι με την ως άνω απόφαση έτους 1996 του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ δεν έγινε η έγκριση αλλά η αναδημοσίευση του αρχικώς εγκριθέντος με την υπ' αριθ. 29680/993/19-5-1989 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (Δ' 375/12-6-1989) ΓΠΣ, με ιδιαίτερη μάλιστα μνεία στην νεώτερη απόφαση ότι η ισχύς της αρχίζει από την ημέρα δημοσιεύσεως της αποφάσεως της αρχικής εγκρίσεως του ΓΠΣ.

11. Επειδή, με την παραδεκτώς προσβαλλομένη πράξη, ενεκρίθη η τροποποίηση του εγκεκριμένου από του έτους 1989 ΓΠΣ Μ., με τον καθορισμό, μεταξύ άλλων ρυθμίσεων, ως χρήσεως γης στην περιοχή που προβλεπόταν από το τροποποιούμενο ΓΠΣ ως «ζώνη άλλης χρήσης», της χρήσεως «μη οχλούσας βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου όπως προσδιορίζεται από τα άρθρα 5 και 7 του (από 23-2-1987) π. δ/τος». Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η σχετική διαδικασία ξεκίνησε με την υπ' αριθ. 61/ Συν.9/ 31-8-1995 απόφαση του Δ.Σ. Μ., με την δε υπ' αριθ. 97/Συν. 8/27-5-1999 απόφαση του αυτού Δ.Σ. ενεκρίθη, κατά πλειοψηφία, η εν τω μεταξύ συνταγείσα μελέτη τροποποιήσεως του ισχύοντος ΓΠΣ, με τον καθορισμό, μεταξύ άλλων, χώρου για την δημιουργία «Βιοτεχνικού Πάρκου» (ΒΙΟ.ΠΑ.). Στην απόφαση διατυπώθηκε, στο σημείο αυτό, μειοψηφία, στην οποία μετείχαν ορισμένοι εκ των ήδη αιτούντων δημοτικοί σύμβουλοι. Με την υπ' αριθ.

5/Συν. 9/12-4-2002 απόφαση του ΔΣ του ΟΡΘΕ διορθώθηκε η αρχική πρόβλεψη για την δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. και υιοθετήθηκε η τελικώς εγκριθείσα συναφής πρόταση για την δημιουργία, στον αυτό χώρο, ζώνης χρήσεως «μη οχλούσας βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου». Η κύρια αιτιολογία για την ρύθμιση αυτή παρατίθεται στην προμνημονευθείσα από 24-1-2001 εισήγηση της Προϊσταμένης του ΟΡΘΕ. Κατά τα αναλυτικώς εκτιθέμενα στην εισήγηση αυτή, η ανάγκη δημιουργίας εξειδικευμένης ζώνης εγκαταστάσεως μεταποιητικών και λοιπών δραστηριοτήτων είχε διαπιστωθεί ήδη με το εγκεκριμένο από το έτος 1989 ΓΠΣ Μ., προκειμένου η ζώνη αυτή να αποτελέσει μοχλό αναπτύξεως της περιοχής, παράγοντα προστασίας του παραθεριστικού και τουριστικού χαρακτήρα τόσο των οικισμών του Δήμου, όσο και της ευρύτερης περιοχής, που έχουν ανάγκη προστασίας από την τυχαία ανάπτυξη μονάδων επαγγελματικών και βιοτεχνικών χρήσεων μέσα στον οικιστικό ιστό, καθώς και παράγοντα μείωσεως της ροής ενεργού πληθυσμού προς το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης. Προσβλέπετο, ως εκ τούτου, ως βασική κατεύθυνση στον χάρτη της ευρύτερης περιοχής, ζώνη αναπτύξεως της μεταποιήσεως (χάρτης Π.1.3.1) ανατολικώς του οικισμού, στα όρια με τον Δήμο Επανωμής, εκτάσεως 350 περίπου στρεμμάτων. Εν όψει και της προβλέψεως αυτής, θεωρείται, κατά την ως άνω εισήγηση, ότι η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. (όπως προβλεπόταν αρχικώς), θα εξυγιάνει τις υπόλοιπες χρήσεις τόσο της ευρύτερης περιοχής όσο και του οικισμού της Μηχανιώνας, δεδομένου και του τουριστικού - παραθεριστικού χαρακτήρα της. Κρίνεται, ειδικώτερα, κατά την εισήγηση αυτή, σκόπιμη η χωροθέτηση βιοτεχνικού πάρκου, ώστε οι αντίστοιχες χρήσεις να συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένη θέση και να μην διασπείρονται σε ολόκληρη την περιοχή. Περαιτέρω, ως προς την επιλογή της συγκεκριμένης θέσεως, αυτή θεωρείται, κατά την εισήγηση, ως η πλέον κατάλληλη, διότι ευρίσκεται σε μια από τις λίγες εκτάσεις της περιοχής που δεν χαρακτηρίζεται ως γη υψηλής παραγωγικότητας, και όπου δεν υπάρχει ανάπτυξη χρήσεως κατοικίας, ενώ, αντιθέτως, η ζώνη αυτή οριοθετείται από υδατορρέυματα, οδικούς άξονες και στρατόπεδο, κατά τρόπο ώστε να μην προκαλείται όχληση σε γειτονικές λειτουργίες.

12. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η παραδεκτώς προσβαλλομένη απόφαση δεν συνοδεύεται από τις απαραίτητες μελέτες σκοπιμότητας, περιβαλλοντική και οικονομοτεχνική. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, κατά τις διατάξεις που παρατέθηκαν στην σκέψη 8, το ΓΠΣ και οι τροποποιήσεις του εκπονούνται με την μορφή πλήρους μελέτης, καταρτιζόμενης από την αρμόδια υπηρεσία και εγκρινόμενης

από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ, χωρίς να προβλέπεται στον νόμο υποχρέωση εκπονήσεως χωριστών μελετών, όπως αυτές που επικαλούνται οι αιτούντες. Οι χωριστές αυτές μελέτες απαιτούνται για τον καθορισμό Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών (ΒΕ.ΠΕ.), κατά τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 του ν. 2545/1997 (Α' 254), στην προκειμένη, όμως περίπτωση δεν έλαβε χώρα παρόμοιος καθορισμός.

13. Επειδή περαιτέρω προβάλλεται ότι μη νομίμως προτείνεται η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. σε περιοχή (Δήμος Μηχανίωνας), όπου το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (ΡΣΘ), που εγκρίθηκε με τον ν. 1561/1985 (Α' 148), δεν προβλέπει την δημιουργία του. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί, προεχόντως, ως στηριζόμενος στην εσφαλμένη, κατά τα εκτεθέντα στην σκέψη 11, εκδοχή ότι εν προκειμένω επιχειρείται η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ., ενώ η ρύθμιση περιορίζεται στην δημιουργία μη απαγορευομένης από το ΡΣΘ ζώνης μη οχλούσης βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου.

14. Επειδή, προβάλλεται ότι, πάντως, η δημιουργία του ΒΙΟ.ΠΑ. αντιστρατεύεται τις κατευθύνσεις του ΡΣΘ, με το οποίο η Μ. χαρακτηρίζεται ως περιοχή ανάπτυξης πρωτογενούς και τριτογενούς τομέα (τουριστικό - αλιευτικό κέντρο). Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η δημιουργία της επίμαχης ζώνης, με την οποία επιδιώκεται η συγκέντρωση σε μια συγκεκριμένη περιοχή σχετικώς οχλουσών δραστηριοτήτων, προκειμένου οι λοιπές να ασκούνται ανεμποδίστως, όχι μόνον δεν αντιστρατεύεται αλλ' αντιθέτως εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του ΡΣΘ, οι οποίες προβλέπουν, μεταξύ άλλων, την απομάκρυνση οχληρών εγκαταστάσεων και λειτουργιών από περιοχές κατοικίας (άρθρο 3 παρ. 3γ του ως άνω νόμου), ενώ στην λήψη μέτρων για την ανακατανομή και χωροθέτηση νέων λειτουργιών κλίμακος πόλεως περιλαμβάνεται, ειδικώς για τον κλάδο της μεταποίησης, πρόβλεψη για την κατανομή των ελαφρών και μη οχληρών μονάδων μεταποίησης σε θέσεις προφυλαγμένες σε σχέση με τις περιοχές κατοικίας, με δημιουργία, μεταξύ άλλων, βιοτεχνικών πάρκων (άρθρο 14 παρ. Α. 3.1.5 β του αυτού νόμου).

15. Επειδή, με σειρά λόγων ακυρώσεως, προβάλλεται ότι δεν συνέτρεχε, στην προκειμένη περίπτωση, λόγος δημιουργίας ΒΙΟ.ΠΑ., ότι δεν παρέχεται αιτιολόγηση για την δημιουργία της και ότι οι βιοτέχνες της περιοχής δεν υπερβαίνουν τους 15-20, με συνέπεια να μην είναι αναγκαία η δημιουργία περιοχής για την ενιαία εγκατάστασή τους. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, και με την εκδοχή,

ακόμη, ότι αναφέρεται στην πράγματι δημιουργηθείσα εν προκειμένω ζώνη μη οχλούσης βιομηχανίας, βιοτεχνίας και χονδρεμπορίου και όχι σε ΒΙΟ.ΠΑ., πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι η ανάγκη της δημιουργίας ειδικής για τους ανωτέρω σκοπούς ζώνης μνημονευόταν ήδη στο αρχικώς εγκριθέν ΓΠΣ του Δήμου, με τα παρατεθέντα δε στην σκέψη 11 στοιχεία και δεδομένα αιτιολογείται πλήρως η δημιουργία της ζώνης και η επιλογή του συγκεκριμένου προς τούτο χώρου. Κατά τα λοιπά, με τους ως άνω λόγους ακυρώσεως αμφισβητείται απαραδέκτως, χωρίς, άλλωστε, να προβάλλεται ή να προκύπτει περίπτωση συνδρομής περιπτώσεως πλάνης περί τα πράγματα, η ουσιαστική εκτίμηση της Διοικήσεως για την σκοπιμότητα δημιουργίας της εν λόγω ειδικής ζώνης,

16. Επειδή, προβάλλεται ειδικότερα ότι η δημιουργία του ΒΙΟ.ΠΑ. στην περιοχή Μηχανιώνας δεν ήταν αναγκαία, διότι οι σχετικές ανάγκες καλύπτονται πλήρως από το ΒΙΟ.ΠΑ. του γειτονικού Δήμου Επανωμής. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει η ύπαρξη ΒΙΟ.ΠΑ. στον όμορο Δήμο ούτε γίνεται στο ΡΣΘ μνεία για την δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. στον Δήμο αυτόν.

17. Επειδή, προβάλλεται ότι μη νομίμως αποφασίσθηκε η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. σε μικρή απόσταση από παρακείμενο στρατόπεδο, με αυτονόητους κινδύνους ασφαλείας και ατυχημάτων. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι το ζήτημα αυτό εξετάσθηκε ειδικώς κατά την διαδικασία εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως, υπήρξε η προς τούτο σύμφωνη γνώμη του Στρατού (βλ. το υπ' αριθ. Φ, 916.330/3/586788/8-8-2002 έγγραφο του ΓΕΣ/ΔΥΠΟ), υπάρχει δε και διαβεβαίωση του ΟΡ.ΘΕ. (βλ. το υπ' αριθ. ΑΠ 1862/12-10-2001 έγγραφο του Οργανισμού) ότι θα τηρηθεί απόσταση ασφαλείας 300 μέτρων κατά τον προτεινόμενο για τις χρήσεις γης σχεδιασμό.

18. Επειδή, προβάλλεται ότι μη νομίμως επιχειρείται η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. στην σημαντικώτερη από πλευράς φυσικού κάλλους περιοχή του Δήμου και σε έκταση, που αποτελεί γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Οι λόγοι αυτοί ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι, δεδομένου ότι δεν προκύπτει από στοιχεία του φακέλου η μορφή της περιοχής ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ούτε υπάρχει σχετικός χαρακτηρισμός της, ενώ, κατά τα ήδη εκτεθέντα στην σκέψη 11 και τις περιεχόμενες στο από 29-9-2000 πρακτικό αυτοψίας της ΝΕΧΩΠ Θεσσαλονίκης

διαπιστώσεις, η επιλογή του χώρου στηρίχθηκε και στο γεγονός ότι, κατ' εξαίρεση ως προς τα ισχύοντα στις πλείστες μη δομημένες περιοχές του Δήμου, η συγκεκριμένη περιοχή δεν αποτελεί, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς των αιτούντων, γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.

19. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ. στην περιοχή Δήμου Μ., που έχει ήδη επιβαρυνθεί με την ύπαρξη Ιχθυόσκαλας, Σταθμού μεταφορτώσεως εμπορευμάτων, Βιολογικού σταθμού και κεραιών κινητής τηλεφωνίας, «υπερβαίνει τα όρια της υπερβολής», πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι με την ως άνω αόριστη επίκληση πλειόνων ασύνδετων χρήσεων δεν προσάπτεται συγκεκριμένη πλημμέλεια στην, αιτιολογημένη, κατ' αρχήν, κατά τα εκτεθέντα στις σκέψεις 11 και 14, δημιουργία της επίμαχης ζώνης.

20. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

ΣτΕ 1652/2009

[Ανέγερση πολυώροφου κτηρίου κοντά σε μνημείο]

Πρόεδρος: Π. Ν. Φλώρος

Εισηγητής: Ηλ. Τσακόπουλος

Δικηγόροι: Π. Τσακούλια, Π. Δημόπουλος, Αθ. Δάμης, Σ. Μπρέγιαννη, Θ. Κοντοζήση

Παράνομη ως αναιτιολόγητη η απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού που επέτρεψε

ανέγερση πενταώροφου κτηρίου κοντά σε σωζόμενο τμήμα του ενετικού τείχους της Κέρκυρας λόγω πλημμελούς αιτιολογίας της σχετικής γνωμοδότησης του ΚΑΣ. Το Συμβούλιο στη δεύτερη θετική γνωμοδότησή του δεν περιέλαβε ειδικότερη αναφορά σε κρίσιμα στοιχεία που είχε λάβει υπόψη σε προηγούμενη αρνητική γνωμοδότησή του.

Βασικές σκέψεις

4. Επειδή, κατά το άρθρο 24 του Συντάγματος, «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας . . . 6. Τα μνημεία . . . προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπο και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών». Με τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος καθιερώνεται ειδικώς αυξημένη προστασία του πολιτιστικού_περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών πολιτιστικών αγαθών που προέρχονται από την ανθρωπινή δραστηριότητα και συνθέτουν, λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, την εν γένει πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία αυτή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την διατήρηση των εν λόγω πολιτιστικών στοιχείων στο διηνεκές. Επομένως, κάθε επέμβαση πλησίον μνημείου πρέπει, κατ' αρχήν, να αποβλέπει στην προστασία και ανάδειξη αυτού, να ενεργείται δε εν όψει των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών και του είδους του μνημείου και επί τη βάση των δεδομένων της επιστήμης, απαγορευομένων επεμβάσεων και χρήσεων μη συμβατών προς την κατά προορισμό χρήση του μνημείου (πρβλ. Σ.τ.Ε. Ολομ. 3279/2003). Οι πράξεις δε των αρμοδίων οργάνων της Διοικήσεως, με τις οποίες επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών πλησίον μνημείου, πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένες ως προς την κρίση ότι με τα έργα ή τις εργασίες αυτές προστατεύεται, αναδεικνύεται ή, πάντως, δεν παραβλάπτεται ουσιαδώς το μνημείο ούτε ο περιβάλλον χώρος του (πρβλ. Σ.τ.Ε. Ολομ. 1682/2002, 2540/2005).

5. Επειδή, στην Διεθνή Σύμβαση της Γρανάδας για την προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2039/1992 (Α' 61), ορίζεται ότι η «αρχιτεκτονική κληρονομιά» κατά την έννοια της Συμβάσεως, περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων ακινήτων αγαθών, τα «μνημεία», στα οποία κατατάσσεται «κάθε κατασκευή ιδιαίτερα σημαντική λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού της ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένων των εγκαταστάσεων ή διακοσμητικών στοιχείων, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους» και τα «αρχιτεκτονικά σύνολα», που περιλαμβάνουν «ομοιογενή σύνολα αστικών ... κατασκευών, σημαντικών λόγω του ιστορικού, αρχαιολογικού, καλλιτεχνικού, επιστημονικού, κοινωνικού ή τεχνικού τους ενδιαφέροντος, συναφή μεταξύ τους ώστε να σχηματίζουν ενότητες, που να μπορούν να οριοθετηθούν τοπογραφικά» (άρθρο 1), καθώς και ότι «Στο χώρο ο οποίος περιβάλλει τα μνημεία, στο εσωτερικό των αρχιτεκτονικών συνόλων . . . , κάθε συμβαλλόμενος υποχρεώνεται να λάβει μέτρα που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος» (άρθρο 7). Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι τα συμβαλλόμενα στην ανωτέρω Διεθνή Σύμβαση μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να λαμβάνουν θετικά μέτρα, που αποσκοπούν στην βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος τα ακίνητα μνημεία χώρου, και να απέχουν από κάθε ενέργεια που βλάπτει αμέσως ή εμμέσως το μνημείο ή το αρχιτεκτονικό σύνολο ή τον περιβάλλοντα χώρο τους (βλ. ΣτΕ 2540/2002).

6. Επειδή, εξάλλου, ο ν. 3028/2002, εναρμονιζόμενος με τις ήδη εκτεθείσες διατάξεις του Συντάγματος και της Διεθνούς Συμβάσεως της Γρανάδας, ορίζει ότι: «Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου: α) Ως πολιτιστικά αγαθά νοούνται οι μαρτυρίες της ύπαρξης και της ατομικής και συλλογικής δραστηριότητας του ανθρώπου. β) Ως μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που αποτελούν υλικές μαρτυρίες και ανήκουν στην πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας και των οποίων επιβάλλεται η ειδικότερη προστασία βάσει των εξής διακρίσεων: αα) Ως αρχαία μνημεία ή αρχαία νοούνται όλα τα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στους προϊστορικούς, αρχαίους, βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους και χρονολογούνται έως και το 1830, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 20. ββ) Ως νεότερα μνημεία νοούνται τα πολιτιστικά αγαθά που είναι μεταγενέστερα του 1830 και των οποίων η προστασία επιβάλλεται λόγω της ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους, κατά τις διακρίσεις των άρθρων 6 και 20. γγ) Ως ακίνητα μνημεία νοούνται τα μνημεία που υπήρξαν συνδεδεμένα με το έδαφος και

παραμένουν σε αυτό. Στα ακίνητα μνημεία συμπεριλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις, οι κατασκευές και τα διακοσμητικά και λοιπά στοιχεία που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα τους, καθώς και το άμεσο περιβάλλον τους. δδ) ... (άρθρο 2), ότι «η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως : ... β) στη διατήρηση και στην αποτροπή της καταστροφής, της αλλοίωσης και γενικά κάθε άμεσης ή έμμεσης βλάβης της ... στ) στην ανάδειξη και την ένταξή της στη σύγχρονη κοινωνική ζωή . . .» (άρθρο 3 παρ. 1), και ότι «. . . η οικοδομική δραστηριότητα πλησίον αρχαίου επιτρέπεται μόνο μετά από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του (κατά τα άρθρα 49 και 50 αρμοδίου) Συμβουλίου» (άρθρο 10 παρ. 4).

7. Επειδή, τα παρεμβαίνοντα νομικά πρόσωπα υπέβαλαν στην Αρχαιολογική Υπηρεσία αίτημα να εγκρίνει την ανέγερση του πενταόροφου κτηρίου, στο οποίο αναφέρεται η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση. Το αίτημα εισήχθη προς εξέταση στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, το οποίο αρχικά, κατά την συνεδρίασή του 28/22.8.2006, γνωμοδότησε υπέρ της ανεγέρσεως του κτιρίου «υπό τον όρο ότι η οικοδομή θα είναι κατά έναν όροφο χαμηλότερη από αυτήν που απεικονίζεται στη μελέτη η οποία έχει υποβληθεί», δηλαδή αντί πενταόροφου το υπό ανέγερση κτίριο θα πρέπει να είναι τετραώροφο. Το θέμα, όμως, αυτό εισήχθη εκ νέου προς συζήτηση στο ΚΑΣ έπειτα από αίτημα του Δήμου Κερκυραίων, ο οποίος θεώρησε την διατυπωθείσα γνώμη «άδικη» και «οφειλόμενη σε προφανή παραδρομή». Κατά τη δεύτερη αυτή συνεδρίασή του (30/5.9.2006), το ΚΑΣ γνωμοδότησε τελικά υπέρ της ανεγέρσεως πενταώροφου κτιρίου, υπό τους όρους που αναφέρονται στην επόμενη σκέψη, την γνωμοδότηση δε αυτή υιοθέτησε ο Υπουργός Πολιτισμού με την απόφασή του, της οποίας ζητείται ήδη η ακύρωση με την κρινόμενη αίτηση. Η αιτιολογία της προσβαλλομένης πράξεως είναι η εξής: «Από το ύψος, τον όγκο και τη μορφή της προτεινόμενης οικοδομής δεν θα προκληθεί άμεση ή έμμεση βλάβη στα μνημεία της περιοχής και ιδίως στον προμαχώνα Ραϋμόνδου και το εκεί τείχος, δεδομένου ότι η συγκεκριμένη οικοδομή δεν θα είναι υψηλότερη από αυτές που βρίσκονται στο άμεσο περιβάλλον του μνημείου και δεν πρόκειται να αποκρύψει περαιτέρω τη θέα προς το μνημείο, καθώς μεσολαβούν και άλλες πίσω από αυτήν πολυώροφες οικοδομές, αλλά αντιθέτως θα συνάδει με την αρχιτεκτονική των παλαιών πολυώροφων κτιρίων της Κέρκυρας».

8. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το οικόπεδο, στο οποίο

αναφέρεται η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, ευρίσκεται μέσα σε τμήμα της παλιά πόλης της Κέρκυρας, που έχει χαρακτηριστεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο, και συγκεκριμένα στην 1η πάροδο Ιωάννη Ρωμανού. Στην απέναντι σε σχέση με το οικόπεδο πλευρά της εν λόγω οδού ευρίσκεται σωζόμενο τμήμα του ενετικού τείχους της Κέρκυρας και ειδικότερα ο προμαχώνας Ραϋμόνδου. Το ύψος του τείχους στο σημείο αυτό είναι 7,5 μέτρα περίπου, επ' αυτού δε ευρίσκονται δύο κτίρια, που έχουν κηρυχθεί διατηρητέα. Στην απέναντι του τείχους πλευρά της παρόδου Ρωμανού και σε γειτονικά προς το τείχος οικοδομικά τετράγωνα υπάρχουν υψηλά (πολυώροφα) κτίρια κακής -κατά την σχετική εισήγηση προς το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο- αισθητικής, κτισμένα κυρίως κατά τις δεκαετίες του 1970 και 1980, στο ευρύτερο δε περιβάλλον του τείχους υπάρχουν και παραδοσιακά κτίρια. Το πλάτος της οδού είναι 5,5 μέτρα περίπου, προβλέπεται δε στην απέναντι του τείχους πλευρά της οδού προκήπιο 5 μέτρων, με αποτέλεσμα η απόσταση του κτιρίου, του οποίου την ανέγερση επιτρέπει η προσβαλλόμενη πράξη, από τον προμαχώνα Ραϋμόνδου να ανέρχεται σε 10 και πλέον μέτρα. Σύμφωνα με τα υποβληθέντα προς έγκριση σχέδια, το κτίριο αυτό θα είναι πενταόροφο, συνολικού ύψους 18,30 μέτρων (εκ των οποίων τα 2 περίπου μέτρα αντιστοιχούν στο ύψος της στέγης). Η προσβαλλόμενη πράξη έθεσε τους εξής όρους, υπό τους οποίους και μόνον επιτρέπεται η ανέγερση του παραπάνω κτιρίου: 1. Η στέγη θα επικαλυφθεί με κίτρινα κολυμβητά κεραμίδια και δεν θα τοποθετηθούν επ' αυτής καθώς και στις εξωτερικές όψεις του κτηρίου κλιματιστικά μηχανήματα ή άλλες εγκαταστάσεις. 2. Το κτήριο θα υδροχρωματισθεί, σύμφωνα με τις επί τόπου οδηγίες της 21ης Ε.Β.Α., σε κίτρινη ώχρα με λεπτομέρειες σε λευκό (κορνίζες-πλαισιώματα). Όπου χρησιμοποιηθεί πέτρα θα είναι τουφόπετρα στον τύπο που απαντάται παραδοσιακά στην παλιά πόλη της Κέρκυρας. 3. Τα παραθυρόφυλλα-κουφώματα θα είναι ξύλινα σε σκούρο πράσινο κυπαρισσί χρώμα και δεν θα χρησιμοποιηθούν πουθενά στις όψεις αλουμίνια. 4. Τα κιγκλιδώματα στους εξώστες θα είναι παραδοσιακά, όπως στα σχέδια των όψεων (τύπου περιόδου αγγλοκρατίας στην Κέρκυρα) και θα βαφούν σε λευκό ή πράσινο, όπως τα κουφώματα. 5. Οι πλακοστρώσεις στον περιβάλλοντα χώρο, αλλά κυρίως η ράμπα προς το υπόγειο (εφόσον αυτό κατασκευαστεί) θα επιστρωθεί με πέτρινες πλάκες σινιώτικες ή παρόμοιου τύπου. 6. Η πάροδος Ρωμανού θα επιστρωθεί με κυβόλιθους».

9. Επειδή, το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των πρακτικών του, κατά την αρχική συνεδρίασή του της 22.8.2006,

εστήριξε την γνωμοδότησή του (περί εγκρίσεως της ανεγέρσεως τετραώροφου και όχι πενταώροφου κτιρίου) στα εξής στοιχεία, τα οποία εβάρυναν κατά κύριο λόγο στην κρίση του: πρώτον μεν στο ότι πρέπει να ληφθεί υπ' όψη η ανάγκη προστασίας του επίμαχου τμήματος του ενετικού τείχους της Κέρκυρας, δηλαδή του προμαχώνα Ραϋμόνδου, κατά την συνολική του φυσιογνωμία, όπως αυτή διαμορφώνεται και από τα υπάρχοντα επ' αυτού διατηρητέα κτιρια, δεύτερον δε στο ότι η ύπαρξη απέναντι από το σημείο αυτό του τείχους και στο άμεσο περιβάλλον του υψηλών κτιρίων (κυρίως της δεκαετίας του 1970) κακής αισθητικής δεν δικαιολογεί την ανοχή ανεγέρσεως και νέων εξίσου υψηλών κτιρίων, διότι έτσι θα διαιωνιζόταν ένα κακό προηγούμενο και δεν θα ήταν εφικτή η σταδιακή βελτίωση του περιβάλλοντος το μνημείο χώρου με την απαγόρευση ανεγέρσεως πολύ υψηλών κτιρίων, που θα παρεμπόδιζαν την ανάδειξή του. Στην δεύτερη, όμως, γνωμοδότησή του, που διατυπώθηκε κατά την συνεδρίαση της 5.9.2006 και η οποία υιοθετήθηκε από τον Υπουργό Πολιτισμού και περιελήφθη στην προσβαλλόμενη απόφασή του, το ΚΑΣ δεν αιτιολόγησε την μεταστροφή του, δεν αναφέρθηκε δηλαδή ειδικότερα στα παραπάνω δύο στοιχεία, στα οποία στηρίχθηκε η αρχική του κρίση, καίτοι τα στοιχεία αυτά, αναφερόμενα στην επιρροή του ενός επιπλέον (πέμπτου) ορόφου του υπό ανέγερση κτιρίου στην ανάδειξη της συνολικής φυσιογνωμίας του προστατευόμενου μνημείου, ήσαν κρίσιμα και έπρεπε να αξιολογηθούν ειδικότερα. Υπό τα δεδομένα αυτά, η νεώτερη από 5.9.2006 γνωμοδότηση του ΚΑΣ είναι πλημμελώς αιτιολογημένη, κατ' επέκταση δε είναι πλημμελώς αιτιολογημένη και η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, η οποία την υιοθέτησε. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Η. Τσακόπουλος, ο οποίος υποστήριξε την γνώμη ότι η αιτιολογία της γνωμοδοτήσεως του ΚΑΣ είναι νόμιμη και επαρκής. Τούτο δε διότι στην γνωμοδότηση αυτή γίνεται μνεία -έστω και συνοπτικά- στο ότι το υπό ανέγερση κτίριο δεν θα προκαλέσει άμεση ή έμμεση βλάβη όχι μόνον στον προμαχώνα Ραϋμόνδου αλλά και «στα μνημεία τα οποία βρίσκονται στην περιοχή... και στο εκεί τείχος», ενώ, εξάλλου, εκτιμάται ότι, εν όψει της υπάρχουσας καταστάσεως των κτιρίων της περιοχής, η ανέγερση πενταώροφου κτιρίου απέναντι από το τείχος και σε απόσταση 10 περίπου μέτρων από αυτό δεν θα παρεμποδίζει περαιτέρω την θέα προ το μνημείο και την ανάδειξή του. Κατά την μειοψηφήσασα, επομένως, γνώμη οι περί αναιτιολογήτου προβαλλόμενοι λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι.

10. Επειδή, συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση, να απορριφθούν σε ασκηθείσες παρεμβάσεις και

η υπόθεση να αναπεμφθεί στην Διοίκηση προς νέα νόμιμη κατά τα ανωτέρω κρίση.

ΣτΕ 1547/2009

[Νόμιμη απόρριψη αίτησης για ανάκληση πράξης αναδάσωσης]

Πρόεδρος: *Π. Ν. Φλώρος*

Εισηγητής: *Χρ. Λιάκουρας*

Δικηγόροι: *Π. Αθανασούλης*

Για να στοιχειοθετηθεί υποχρέωση της Διοίκησης να εξετάσει κατ' ουσία και, ενδεχομένως, να ανακαλέσει πράξη αναδάσωσης, πρέπει να τεθούν υπ' όψη της νέα συγκεκριμένα στοιχεία, όπως εκθέσεις φωτοερμηνείας, τα οποία ανατρέπουν την πραγματική βάση στην οποία στηρίχθηκε η έκδοση, θεμελιώνοντας πλάνη περί τα πράγματα. Διαφορετικά, η απόφαση αναδάσωσης είναι δυνατόν να αρθεί μόνον όταν έχει υλοποιηθεί και έχει ολοκληρωθεί η αναβίωση της δασικής βλάστησης.

Η νόμιμη αιτιολογία πράξης αναδάσωσης δεν κλονίζεται από τεχνική έκθεση ιδιώτη μηχανικού, σύμφωνα με την οποία η επίδικη έκταση ήταν το έτος 1945 καλλιεργήσιμη γη και στην οποία, αναφέρεται ότι υπήρχαν εντός αυτής μεμονωμένα δένδρα χωρίς, όμως, να προσδιορίζεται το ποσοστό τους σε σχέση με το σύνολο της έκτασης. Επίσης, δεν κλονίζεται ούτε από συναφή αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, στηριχθείσα στην εν λόγω τεχνική έκθεση.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η άρνηση της Διοίκησης να ανακαλέσει, ύστερα από σχετική αίτηση, ακόμη και παράνομη διοικητική πράξη δεν συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, που μπορεί να προσβληθεί με αίτηση ακυρώσεως. Η σχετική άρνηση, όμως, πρέπει να αιτιολογείται νομίμως, εφ' όσον η Διοίκηση επιλήφθηκε σχετικού αιτήματος του ενδιαφερόμενου πολίτη και αποφάνθηκε ύστερα από νέα κατ' ουσία έρευνα της υπόθεσης, οπότε η άρνηση αυτή έχει εκτελεστό χαρακτήρα (βλ. ΣΕ 235/2004, 2830/1999, 5931/1996, 2055/1988 κ.ά.). Ειδικώς στην περίπτωση της αναδάσωσης, για να στοιχειοθετηθεί, κατ' αρχήν, υποχρέωση της Διοίκησης να εξετάσει κατ' ουσία και, ενδεχομένως, να ανακαλέσει πράξη αναδάσωσης, πρέπει να τεθούν υπ' όψη της νέα συγκεκριμένα στοιχεία, τα οποία, αληθή υποτιθέμενα, ανατρέπουν την πραγματική βάση στην οποία στηρίχθηκε η έκδοση αυτής, θεμελιώνοντας πλάνη περί τα πράγματα. Άλλως, η απόφαση αναδάσωσης είναι δυνατόν να αρθεί μόνον όταν έχει αυτή υλοποιηθεί και έχει ολοκληρωθεί η αναβίωση της καταστραφείσας δασικής βλάστησης (βλ. ΣΕ 235/2004, 3696/1998).

4. Επειδή, στο άρθρο 12 παρ. 1 και 3 του ν. 3208/2003 (Α 303) ορίζεται ότι «1. Μεταβιβάσεις εν ζωή ή αιτία θανάτου ακινήτων που εμφανίζονται με αγροτική μορφή στις αεροφωτογραφίες των ετών λήψης 1945 ή 1960 θεωρούνται έγκυρες και ισχυρές έναντι του Δημοσίου, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν τα ακίνητα αυτά αργότερα, εφόσον οι σχετικοί τίτλοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί. 2. .. 3. Η διαχείριση των εκτάσεων της πρώτης παραγράφου που εμφανίζουν τη μορφή δάσους, κατά την έννοια των άρθρων 3 παράγραφος 1 και 67 παράγραφος 4 περίπτωση α του Ν. 998/1979, όπως ισχύουν, διέπεται από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας». Περαιτέρω, στην παρ. 8 του άρθρου 21 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι «8. Εκτάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 12 και δεν εμπίπτουν στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, δεν υπάγονται στις διατάξεις του δασικού νόμου, εφόσον εμφανίζουν στην αεροφωτογραφία των ετών 1945 ή 1960 αγροτική μορφή». Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητάς τους, αναγκαία νόμιμη προϋπόθεση για

τη μη υπαγωγή των εκτάσεων τις οποίες αφορά στο δασικό νόμο, είναι οι εκτάσεις αυτές να εμφανίζονται στις αεροφωτογραφίες των ετών 1945 ή 1960 αγροτική μορφή.

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την υπ' αριθμ. 1892/89/5.2.1990 απόφαση του Νομάρχη Ανατολικής Αττικής κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση 1056 τ.μ. στη θέση «Λ.» στην περιφέρεια της Κοινότητας Κ. του νομού Αττικής. Η πράξη αυτή εκδόθηκε κατόπιν της υπ' αριθμ. 4131/8.8.1989 πρότασης του Δασαρχείου Καπανδριτίου, στην οποία αναφέρεται ότι η εν λόγω έκταση, η οποία συνορεύει βόρεια με αγροτικό δρόμο και πέραν αυτού με δασική έκταση-δάσος, νότια με αγροτική έκταση, ανατολικά με δημόσια διακατεχόμενη έκταση και δυτικά με αγροτικό δρόμο, καλυπτόταν από θαμνώδη δασική βλάστηση και πευκόδενδρα που καταστράφηκαν από τον Ιανουάριο του 1989 και αποτελεί τμήμα του δημόσιου δικατεχόμενου δάσους Καλάμου που εκχερσώθηκε μέσα στο έτος 1989. Περαιτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι στην υπ' αριθμ. Δ.Υ./17.4.1992 έκθεση φωτοερμηνείας που συνέταξε ο Δασολόγος Χ. Π. αναφέρεται ότι η ανωτέρω έκταση εμφανίζεται στις αεροφωτογραφίες των ετών 1937, 1962 και 1978 ως υψηλό δάσος πεύκης. Εξάλλου, στην από 2.6.2006 έκθεση αυτοψίας-φωτοερμηνείας που συνέταξε ο Δασολόγος του Δασαρχείου Καπανδριτίου Δ. Σ. αναφέρεται, αφενός μεν ότι από τη φωτοερμηνεία των αεροφωτογραφιών των ετών 1945 και 1960, προκύπτει ότι η έκταση αυτή το έτος 1945 καλύπτεται από πεύκα σε ποσοστό περίπου 30%, το δε έτος 1960 παραμένει η ίδια κατάσταση, αφετέρου δε ότι, όπως διαπιστώθηκε, η αιτούσα κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου 1989 προέβη σε κατασκευή αυθαίρετων κατασκευών εντός της έκτασης αυτής που έχει κηρυχθεί αναδασωτέα με την προαναφερόμενη υπ' αριθμ. 1892/89/5.2.1990 απόφαση του Νομάρχη Ανατολικής Αττικής. Ακολούθως, η αιτούσα υπέβαλε στο Δασαρχείο Καπανδριτίου την υπ' αριθμ.2972/13.6.2005 αίτηση, με την οποία, καθ' ερμηνεία της, ζητούσε την ανάκληση της ανωτέρω πράξης αναδάσωσης. Στην αίτηση αυτή επικαλείται απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών στην οποία, κατά την αιτούσα, αναφέρεται ότι η επίδικη έκταση ουδέποτε υπήρξε δημόσια δασική καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 12 παρ. 1 και 21 παρ. 8 του ν.3208/2003, σύμφωνα με τις οποίες, πρέπει να ικανοποιηθεί το αίτημά της για ανάκληση της πράξης αναδάσωσης της επίδικης έκτασης εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται από τις εν λόγω διατάξεις ως προς το ζήτημα αυτό. Ενόψει της ανωτέρω αίτησης, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη με την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως υπ' αριθμ.2972/22.6.2005 πράξη του Δασάρχου Καπανδριτίου, το περιεχόμενο της

οποίας είναι το εξής: «σε απάντηση της παραπάνω αίτησής σας, σας πληροφορούμε ότι η έκταση βάσει φωτοερμηνείας των αεροφωτογραφιών των ετών 1937, 1945, 1960, 1962 και 1978 εμφανίζεται ως δάσος που εκχερσώθηκε μετά το 1978 και επομένως η εν λόγω έκταση δεν εμπίπτει στις διατάξεις των άρθρων του ν. 3208/2003 άρθρο 12 και 21 που επικαλείστε και οι μέχρι τώρα ενέργειες της υπηρεσίας μας έγιναν στα πλαίσια των κείμενων διατάξεων...».

6. Επειδή, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στην τρίτη σκέψη, η προσβαλλόμενη πράξη είναι εκτελεστή και προσβάλλεται παραδεκτώς με την κρινόμενη αίτηση δεδομένου ότι εκδόθηκε ύστερα από νέα κατ' ουσία έρευνα της υπόθεσης από τη Διοίκηση, η οποία εκτίμησε νέα στοιχεία (εκθέσεις φωτοερμηνείας).

7. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη διότι στηρίζεται στις ανωτέρω εκθέσεις φωτοερμηνείας από τις οποίες προκύπτει ότι στις αεροφωτογραφίες των ετών 1937, 1968 και 1978 η επίδικη έκταση εμφανίζεται ως υψηλό δάσος πεύκης καθώς και ότι, σύμφωνα με τις αεροφωτογραφίες των ετών 1945 και 1960, η έκταση είναι δασική καλυπτόμενη από πεύκα σε ποσοστό περίπου 30%. Η νόμιμη δε και επαρκής αυτή αιτιολογία δεν κλονίζεται από την προσκομισθείσα από την αιτούσα τεχνική έκθεση ιδιώτη μηχανικού του έτους 1990, σύμφωνα με την οποία η επίδικη έκταση το έτος 1945 ήταν καλλιεργήσιμη γη, στην οποία, μάλιστα, αναφέρεται ότι εντός της επίδικης έκτασης υπήρχαν το έτος αυτό μεμονωμένα δένδρα χωρίς, όμως, να προσδιορίζεται το ποσοστό τους σε σχέση με το σύνολο της έκτασης, ούτε από την υπ' αριθμ. 49216/1993 απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών με την οποία δυνάμει της ανωτέρω ιδιωτικής τεχνικής έκθεσης κηρύχθηκε η αιτούσα αθώα της κατηγορίας για ανέγερση κτίσματος εντός δασικής έκτασης. Ενόψει αυτών η Διοίκηση με το προσβαλλόμενο έγγραφο νομίμως απέρριψε το αίτημα για ανάκληση της υπ' αριθμ. 1892/89/5.2.1990 πράξης αναδάσωσης, διότι τα υποβληθέντα από την αιτούσα νέα στοιχεία δεν ανατρέπουν την πραγματική βάση, στην οποία στηρίχθηκε η έκδοση της εν λόγω πράξης αναδάσωσης, καθόσον δεν θεμελιώνουν πλάνη της Διοίκησης περί τα πράγματα.

8. Επειδή, σύμφωνα με την προαναφερόμενη ερμηνεία των αεροφωτογραφιών των ετών 1945 και 1960 στην οποία στηρίχθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, η επίδικη έκταση εμφανίζεται ως δασική καλυπτόμενη από πεύκα σε ποσοστό 30% και όχι ως

αγροτική. Συνεπώς, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στη τέταρτη σκέψη, δεν συντρέχει η αναγκαία νόμιμη προϋπόθεση για την εφαρμογή των διατάξεων των προαναφερόμενων άρθρων 12 παρ. 1 και 21 παρ. 8 του ν. 3208/2003 που προβλέπουν τη μη υπαγωγή στο δασικό νόμο των εκτάσεων που εμφανίζουν στις αεροφωτογραφίες των ετών 1945 ή 1960 αγροτική μορφή. Συνεπώς η προσβαλλόμενη πράξη είναι νομίμως αιτιολογημένη και ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως απορρίπτεται ως αβάσιμος.

9. Επειδή, μη προβαλλόμενου άλλου λόγου, ακυρώσεως η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

ΣτΕ 1545/2009

[Νόμιμο πρωτόκολλο κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων στον αιγιαλό]

Πρόεδρος: *Π. Ν. Φλώρος*

Εισηγητής: *Χ. Ντουχάνης*

Δικηγόροι: *Ι. Παπαδόπουλος, Χρ. Τζιάβου*

Ο αιγιαλός αποτελεί και στη Δωδεκάνησο πράγμα κοινής χρήσης. Ειδικά στην περιοχή Δωδεκάνησου επεκτείνεται έξω από τα αστικά κέντρα σε ζώνη 12 μέτρων πέρα από την οριογραμμή του μέγιστου συνήθους χειμέριου κύματος.

Υπό την ισχύ του Α.Ν. 2344/1940 η εκτέλεση τεχνικών έργων επί του αιγιαλού ή της παραλίας επιτρεπόταν μόνο κατά την προβλεπόμενη στο νόμο αυτό διαδικασία,

ανάλογα με τη φύση του έργου και υπό την προϋπόθεση της τήρησης των όρων προστασίας της ακτής ως ουσιώδους στοιχείου του φυσικού περιβάλλοντος. Οι διατάξεις αυτές είναι ειδικές σε σχέση με τις γενικές διατάξεις περί αυθαιρέτων κατασκευών. Αποσκοπούν στην άμεση και αποτελεσματική προστασία του αιγιαλού και της παραλίας και στην αποκατάσταση της μορφής τους, εφόσον έχει αλλοιωθεί με την χωρίς άδεια ανέγερση πάσης φύσεως τεχνικού έργου, κτίσματος ή κατασκευάσματος.

Ο νόμος επιτάσσει την κατεδάφιση των αυθαιρέτων κατασκευών ανεξαρτήτως του μόνιμου ή μη χαρακτήρα τους και του χρόνου ανέγερσής τους. Το πρωτόκολλο κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων εντός του αιγιαλού και της παραλίας είναι πράξη πραγματοπαγής και για την έκδοσή του δεν έχει νομική σημασία η υπαιτιότητα όσων φέρονται να τα έχουν ανεγείρει. Κατά συνέπεια, η Διοίκηση δεν υπείχε υποχρέωση κλήσεως της αιτούσας να ασκήσει το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης.

Εφόσον οι επίμαχες κατασκευές έχουν ανεγερθεί αυθαίρετα εντός του αιγιαλού ή της παραλίας, δεν ασκεί επιρροή η τυχόν ύπαρξη εμπραγμάτων δικαιωμάτων της αιτούσας επί του ακινήτου.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Α.Ν. 2344/1940 (ΦΕΚ 154 Α'), αιγιαλός είναι «η περιστοιχούσα την θάλασσαν χερσαία ζώνη, η βρεχομένη από τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων» και αποτελεί κτήμα κοινόχρηστο, που ανήκει στο Δημόσιο. Εξάλλου, στα άρθρα 2 και 3 του Κτηματολογικού Κανονισμού Δωδεκανήσου (Κ.Δ. 132/1929), που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 8 παρ. 2 του Ν. 510/1947 (ΦΕΚ 298 Α"), ορίζεται ότι «τα δημόσια κτήματα ανήκουσιν εις την Κυβέρνησιν της Κτήσεως και υποδιαιρούνται εις κτήματα κοινής χρήσεως και εις κτήματα περιουσιακά (ιδιόκτητα του Δημοσίου)» (άρθρο 2), καθώς και ότι «αποτελούσα μέρος των κτημάτων κοινής χρήσεως: α) Ο αιγιαλός μέχρι του ορίου

του μεγίστου συνήθους χειμερίου κύματος, επί πλέον δε, έξω των αστικών κέντρων, μία ζώνη εκ 12 μέτρων από του τοιούτου ορίου, και αι θαλάσσιαι παραλίες μέχρι των ορίων πάσης άλλης ιδιοκτησίας δημοσίας ή ιδιωτικής» (άρθρο 3 περ· α'). Κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, ο αιγιαλός αποτελεί και στη Δωδεκάνησο πράγμα κοινής χρήσεως, ειδικώς δε στην περιοχή Δωδεκάνησου επεκτείνεται έξω από τα αστικά κέντρα, και επί ζώνης 12 μέτρων πέραν της οριογραμμής του μεγίστου συνήθους χειμερίου κύματος (βλ. ΣτΕ 4222/2005, ΑΠ 24/2000 Ολ.).

4. Επειδή, εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 1 του ως άνω Α.Ν. 2344/1940, για την κατασκευή τεχνικών έργων επί του αιγιαλού και της παραλίας, με σκοπό την αποτροπή της διάβρωσης από τη θάλασσα, τηρείται απαραίτητως η νομοθεσία περί κατασκευής δημοσίων έργων, ενώ κατά το άρθρο 12 παρ. 1 του ίδιου νόμου «εκτέλεσις επί του αιγιαλού ή της παραλίας έργων εξυπηρετούντων βιομηχανικούς, εμπορικούς ή άλλης φύσεως σκοπούς, περί των προβλέπουσιν αι κείμεναι διατάξεις, γίνεται πάντοτε κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών, εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του ΓΕΝ ...». Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι υπό το κράτος ισχύος του Α.Ν. 2344/1940 η εκτέλεση τεχνικών έργων επί του αιγιαλού ή της παραλίας επιτρεπόταν μόνο κατά την προβλεπόμενη στα άρθρα 8 ή 12 του νόμου αυτού διαδικασία, ανάλογα με τη φύση του έργου και υπό την προϋπόθεση της τήρησης των όρων προστασίας της ακτής ως ουσιώδους στοιχείου του φυσικού περιβάλλοντος (πρβλ. ΣτΕ 4222/2005 κ.ά.). Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 24 του ίδιου Α.Ν. 2344/ 1940, η οποία προστέθηκε με το άρθρο μόνο του Ν.Δ. 393/1974 (ΦΕΚ 110 Α"), και ίσχυε κατά το χρόνο εκδόσεως του προσβαλλόμενου πρωτοκόλλου, «τα άνευ αδείας ανεγερθέντα, ανεξαρτήτως χρόνου ανεγέρσεως, ή ανεγερθησόμενα πάσης φύσεως κτίσματα και εν γένει κατασκευάσματα επί του αιγιαλού ή της παραλίας κατεδαφίζονται ανεξαρτήτως εάν ταύτα κατοικούνται ή άλλως πως χρησιμοποιούνται. Προς τούτο ο αρμόδιος Οικονομικός Έφορος συντάσσει πρωτόκολλον κατεδαφίσεως, όπερ κοινοποιεί επί αποδείξει εις τον αυθαιρέτως ανεγείραντα ίνα ούτος, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερών προέλθη εις την κατεδάφιστην των κτισμάτων και άρσιν των πάσης φύσεως κατασκευασμάτων εκ του χώρου του αιγιαλού ή της παραλίας. Παρερχομένης απράκτου της ως άνω προθεσμίας η κατεδάφισις ενεργείται υπό συνεργείων των αρμοδίων Πολεοδομικών Υπηρεσιών ...». Οι διατάξεις αυτές, ειδικές σε σχέση με τις γενικές διατάξεις περί αυθαιρέτων κατασκευών, αποσκοπούν στην άμεση και αποτελεσματική προστασία του αιγιαλού και της παραλίας και στην

αποκατάσταση της μορφής τους, η οποία έχει, τυχόν, αλλοιωθεί με την χωρίς άδεια ανέγερση εντός αυτών πάσης φύσεως τεχνικού έργου, κτίσματος ή κατασκευάσματος. Εξάλλου, ο νόμος επιτάσσει την κατεδάφιση των αυθαιρέτων κατασκευών ανεξαρτήτως του μονίμου ή μη χαρακτήρα τους και του χρόνου ανεγέρσεως τους (βλ. ΣτΕ 4222/2005, 3739/2005, 3793/2004, πρβλ. ΣτΕ 1529/2008, 2686/2007).

5. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, στις 28.8.2000, 2.10.2000 και 19.1.2001 διενεργήθηκαν αυτοψίες από υπαλλήλους της Κτηματικής Υπηρεσίας Δωδεκανήσου στην παραλιακή περιοχή «Θολός» του Δημοτικού Διαμερίσματος Θ. του Δήμου Π. της νήσου Ρόδου. Όπως προκύπτει από τη σχετική έκθεση ελέγχου, στη θέση αυτή έχει κατασκευασθεί από τον Ν. Σ. ήδη από το έτος 1977 ξενοδοχειακό συγκρότημα με την ονομασία «ΝΤ.» επί ακινήτων ήδη ιδιοκτησίας της αιτούσας, επί των οποίων ευρίσκεται ο κύριος όγκος των κτιριακών της εγκαταστάσεων. Στην περιοχή έχει οριοθετηθεί ο αιγιαλός και η παραλία με την 7527/28.7.1972 απόφαση του Νομάρχη Δωδεκανήσου (ΦΕΚ 195 Α'). Όπως, εξάλλου, προκύπτει επίσης από την ίδια έκθεση ελέγχου, μετά την αρχική λειτουργία του ξενοδοχειακού της συγκροτήματος, η αιτούσα προέβη στην κατασκευή περαιτέρω εγκαταστάσεων, οι οποίες τοποθετήθηκαν σε έκταση εμπόρουσα εντός της, κατά τα ανωτέρω, οριοθετηθείσης παραλίας, συνολικής επιφάνειας 8.564,85 τ.μ. Οι κατασκευές αυτές είναι α) διαμόρφωση ως χώρου τένις με δάπεδο ταρτάν - τσιμέντου έκτασης 498,00 τ.μ., β) διαμόρφωση ως χώρου μπάσκετ με δάπεδο ταρτάν - τσιμέντου έκτασης 639,30 τ.μ., γ) μονώροφα κτίσματα αποδυτηρίων - ντους από μπετόν, εμβαδού 56,00 τ.μ., δ) στεγασμένος χώρος διεξαγωγής εκδηλώσεων ψυχαγωγίας από σιδηροκατασκευή και τζαμαρίες με επικάλυψη τέντας από καραβόπανο στηριζόμενης σε σιδηροπασάλους, εμβαδού 329,40 τ.μ., ε) κατασκευή πισίνας με δύο αερογέφυρες από σίδηρο, εμβαδού 285,00 τ.μ., στ) κατασκευή πισίνας, εμβαδού 96,00 τ.μ., ζ) ορθογώνια κατασκευή διαμορφωμένη σε μπαρ από μπετόν και ξύλινες σανίδες, καλυπτόμενη από ξύλινη πέργκολα, εμβαδού 153,60 τ.μ., η) ημικυκλική κατασκευή διαμορφωμένη σε μικρό μπαρ από μπετόν και ξύλινες σανίδες, καλυπτόμενη από ξύλινη πέργκολα, εμβαδού 7,65 τ.μ., θ) δύο κτίσματα μονώροφα από μπετόν με μπαλκόνια, συνολικού εμβαδού 441,00 τ.μ., ι) κτίσμα μονώροφο από μπετόν με κεραμοσκεπή σε μέτρια κατάσταση, που χρησιμεύει πιθανώς ως αποθηκευτικός χώρος, εμβαδού 17,80 τ.μ., ια) επίστρωση από μπετόν ακαλύπτου χώρου, εμβαδού 715,00 τ.μ., ιβ) επίστρωση από μπετόν ακαλύπτου χώρου, μικρό τμήμα του οποίου είναι διαμορφωμένο σε δύο κλίμακες και

ράμπες καλυμμένες με μοκέτα, εμβαδού 225,00 τ.μ., ιγ) επίστρωση από μπετόν ακάλυπτου χώρου γύρω από τις πισίνες με μόνιμα τοποθετημένες με σιδερένιο σκελετό ομπρέλες θαλάσσης με καθίσματα, συνολικού εμβαδού 1.165,00 τ.μ., ιδ) εμφύτευση χλοοτάπητα (γκαζόν) και θάμνων και δένδρων, φοινίκων κ.λπ. σε ακάλυπτο χώρο εμβαδού 3-350,00 τ.μ., ιε) διαμόρφωση ακάλυπτου χώρου με τσιμεντένιο διάδρομο για τη διέλευση προς τη θάλασσα, εμβαδού 146,00 τ.μ., ιε) εμφύτευση χλοοτάπητα (γκαζόν) σε ακάλυπτο χώρο, εμβαδού 128, ίο τ.μ., ιστ) διαμόρφωση σε κυκλικό παρτέρι από πέτρα και εμφυτευμένους φοίνικες ακάλυπτου χώρου, εμβαδού 20,00 τ.μ. ιζ) εμφύτευση χλοοτάπητα (γκαζόν) σε ακάλυπτο χώρο εμβαδού 92,00 τ.μ. Κατόπιν τούτου, εκδόθηκε το προσβαλλόμενο 9/27-2.2001 Πρωτόκολλο Κατεδάφισης Αυθαιρέτων Κτισμάτων, το οποίο εξέδωσε η Κτηματική Υπηρεσία Δωδεκανήσου και με το οποίο καλείται η αιτούσα να προβεί στην κατεδάφιση των ανωτέρω αυθαίρετων κτισμάτων και στην άρση των ανωτέρω πάσης φύσεως κατασκευασμάτων.

6. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, διότι η αιτούσα δεν κλήθηκε, να ασκήσει το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης πριν από την έκδοσή του, όπως επιτάσσει το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος. Σύμφωνα, όμως, με τα παγίως κριθέντα (πρβλ. ΣτΕ 2686/2007, 3793/2004 κ.ά.), το πρωτόκολλο κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων εντός του αιγιαλού και της παραλίας είναι πράξη πραγματοπαγής και για την έκδοση του δεν έχει νομική σημασία η υπαιτιότητα όσων φέρονται να τα έχουν ανεγείρει. Κατά συνέπεια, η Διοίκηση δεν υπείχε υποχρέωση κλήσεως της αιτούσας να ασκήσει το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, ο δε περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

7. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο είναι ακυρωτέο για το λόγο ότι της εκδόσεως του δεν προηγήθηκε οριοθέτηση του αιγιαλού και της παραλίας. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως στηριζόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως, διότι, όπως προκύπτει από το φάκελο της υπόθεσης τόσο ο αιγιαλός όσο και η παραλία έχουν οριοθετηθεί με την 7527/28.7.1972 απόφαση του Νομάρχη Δωδεκανήσου, τυχόν δε πλημμέλειες της πράξης αυτής, η οποία αποτελεί ατομική πράξη γενικού περιεχομένου, δεν μπορεί να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως.

8. Επειδή, με την αίτηση προβάλλεται ακόμη ότι οι επίμαχες κατασκευές

έχουν ανεγερθεί εντός ακινήτου, το οποίο ανήκει στην κυριότητα της αιτούσας. Ο λόγος προβάλλεται αλυσιτελώς και είναι απορριπτέος, διότι, εφόσον οι επίμαχες κατασκευές έχουν ανεγερθεί αυθαιρέτως εντός χώρου αιγιαλού ή παραλίας, δεν ασκεί επιρροή η τυχόν ύπαρξη εμπραγμάτων δικαιωμάτων της αιτούσας επί του ακινήτου αυτού (πρβλ. ΣτΕ 4222/2005, 3793/2004).

9. Επειδή, εξάλλου, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται ότι οι προαναφερόμενες κατασκευές της αιτούσας δεν έχουν ανεγερθεί ή τοποθετηθεί εκεί αυθαιρέτως, αλλά δυνάμει της 676/6.11.1972 οικοδομικής άδειας, με την οποία επετράπη στον Ν. Σουλούνια η ανέγερση «ξενοδοχείου Α' τάξεως». Το προσβαλλόμενο, όμως, πρωτόκολλο δεν αφορά το ίδιο το ξενοδοχείο της αιτούσας, αλλά έκταση που ευρίσκεται εκτός του χώρου, όπου έχει κατασκευασθεί «ο κύριος όγκος των εκεί ευρισκομένων κτιριακών της εγκαταστάσεων» (βλ. προσβαλλόμενο 9/272.2001 πρωτόκολλο), και με αυτό διατάσσεται η κατεδάφιση και απομάκρυνση κατασκευών, οι οποίες, έτσι όπως περιγράφονται στο προσβαλλόμενο πρωτόκολλο, δεν αποτελούν ξενοδοχειακό κτιριακό συγκρότημα. Και προβάλλεται, μεν, ότι «όλες οι επίδικες εγκαταστάσεις εντός της ιδιοκτησίας» απεικονίζονται σε τοπογραφικό διάγραμμα, το οποίο θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από την πολεοδομική αρχή κατά την έκδοση της προαναφερόμενης οικοδομικής άδειας, ο ισχυρισμός, όμως, αυτός δεν αποδεικνύεται από την αιτούσα, η οποία δεν προσκομίζει το εν λόγω τοπογραφικό διάγραμμα ή οποιοδήποτε στοιχείο, από το οποίο να προκύπτει ότι με την ως άνω οικοδομική άδεια επετράπη η ανέγερση των κατασκευών, στις οποίες αφορά το επίμαχο πρωτόκολλο, ενώ το πρόχειρο σκαρίφημα που συνοδεύει την προσκομιζόμενη οικοδομική άδεια, ουδόλως αποδεικνύει τον ως άνω ισχυρισμό της αιτούσας (πρβλ. ΣτΕ 4222/2005). Υπό τα δεδομένα αυτά και ανεξαρτήτως του κατά πόσον η, τυχόν, ανέγερση των κατασκευών αυτών βάσει οικοδομικής άδειας θα καθιστούσε μη εφαρμοστέες τις διατάξεις κατ' εφαρμογή των οποίων εκδόθηκε το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως αναπόδεικτος.

10. Επειδή, προβάλλεται ακόμη ότι οι κατασκευές στις οποίες αφορά το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο απεικονίζονται κατά τρόπο πλημμελή στο συνοδευτικό τοπογραφικό διάγραμμα και έχουν εμβαδομετρηθεί κατά τρόπο ανακριβή και εσφαλμένο. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η ταυτότητα των επίμαχων κατασκευών προσδιορίζεται με σαφήνεια στο ίδιο το πρωτόκολλο και το

συνοδευτικό του τοπογραφικό διάγραμμα (πρβλ. ΣτΕ 3421/2004).

11. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση προβάλλεται σειρά λόγων, οι οποίοι στρέφονται κατά του 10/27.2.2001 Πρωτοκόλλου Καθορισμού Αποζημίωσης της ως άνω Κτηματικής Υπηρεσίας Δωδεκανήσου. Οι λόγοι αυτοί δεν μπορούν να εξετασθούν, διότι το ένδικο βοήθημα της αιτούσας εταιρείας παραπέμφθηκε προς εκδίκαση στο Συμβούλιο της Επικρατείας με την 261/2003 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου, ενώπιον του οποίου απευθυνόταν, μόνον κατά το μέρος που με αυτό προσβάλλεται το ως άνω 9/27-2.2001 Πρωτόκολλο Κατεδάφισης Αυθαιρέτων Κτισμάτων, ενώ το ίδιο ένδικο βοήθημα, κατά το μέρος που στρεφόταν κατά του 10/27.2.2001 Πρωτοκόλλου Καθορισμού Αποζημίωσης, απορρίφθηκε με οριστική διάταξη της προαναφερόμενης απόφασης του Διοικητικού Πρωτοδικείου Ρόδου.

12. Επειδή, με υπόμνημα της αιτούσας, το οποίο κατατέθηκε εντός της χορηγηθείσης από τον Πρόεδρο, για το σκοπό αυτό, προθεσμίας, η αιτούσα υποστηρίζει ότι η έκταση, εντός της οποίας ευρίσκονται οι προπεριγραφόμενες κατασκευές της, δεν εμπίπτει στην καθορισθείσα ζώνη αιγιαλού και παραλίας, για την υποστήριξη δε του λόγου αυτού προσκομίζει την 41/2008 απόφαση του Εφετείου Δωδεκανήσου, με την οποία διατάχθηκε σχετικώς η διενέργεια πραγματογνωμοσύνης. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος, διότι προβάλλεται για πρώτη φορά με το, κατά το άρθρο 25 παρ. 2 του Π.Δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), υπόμνημα της αιτούσας.

13. Επειδή, κατόπιν τούτων, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

ΣτΕ 1540/2009

[Νόμιμη διακοπή λειτουργίας μη αδειοδοτημένης

αποθήκης παλαιών υλικών - στερεών αποβλήτων]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλόπουλος*

Εισηγητής: *Αντ. Ντέμσιας*

Δικηγόροι: *Β. Νεράντζης, Ειρ. Χαλκιαδάκη, Αγγ. Καστανά*

Από τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005 προκύπτει ότι καταλείπεται διακριτική ευχέρεια στη Διοίκηση να επιβάλει είτε προσωρινή είτε οριστική διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας. Η επιλογή μιας από αυτές ανήκει στην ουσιαστική κρίση της Διοίκησης, αλλά η απόφαση με την οποία επιβάλλεται η οριστική διακοπή, πρέπει να αιτιολογείται προσηκόντως, αφού ληφθεί υπ' όψη η φύση της παράβασης και οι συνθήκες της κρινόμενης περίπτωσης.

Η χρήση της σχετικής διακριτικής ευχέρειας της Διοικήσεως ως προς την επίδικη αποθήκη είναι επαρκώς αιτιολογημένη κυρίως επειδή ο αιτών ουδέποτε είχε λάβει άδεια για τη δραστηριότητα της αποθήκευσης. Επίσης, στο σώμα της απόφασης, με την οποία του χορηγήθηκε άδεια για τη δραστηριότητα της συλλογής και μεταφοράς των επίμαχων υλικών, υπήρχε η επισήμανση ότι η άδεια αυτή δεν επεκτείνεται σε εργασίες αποθήκευσης στερεών αποβλήτων.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, το άρθρο 24 παρ. 1 του ν. 3325/2005 «Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών - βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις» (Α' 68) ορίζει τα εξής: «Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων

του παρόντος νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, καθώς και μη τήρησης των όρων ή περιορισμών που τίθενται με αποφάσεις της Αδειοδοτούσας Αρχής πλην των κυρώσεων της παρ. 2, μπορεί να επιβληθεί, με απόφαση της ίδιας Αρχής, η ολική ή μερική, προσωρινή ή οριστική διακοπή της λειτουργίας της δραστηριότητας. Η διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας πραγματοποιείται από τα όργανα της Αδειοδοτούσας Αρχής, με τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, με τη σφράγιση του παραγωγικού της εξοπλισμού ή σε περίπτωση αποθήκης ή άλλων επικίνδυνων εγκαταστάσεων με τη σφράγιση αυτών...». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 1ιδ. του ίδιου νόμου, ως Αδειοδοτούσα Αρχή νοείται η Διεύθυνση Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και οι αντίστοιχες, κατά περίπτωση, υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης. Περαιτέρω, στην παρ. 2 του άρθρου 1 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι σε κάθε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Ν.Α.) συνιστάται Διεύθυνση Ανάπτυξης, στη δε παρ. 5, ότι με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδας (Ε.Ν.Α.Ε.), ρυθμίζονται, αναλυτικά, τα θέματα διάρθρωσης, στελέχωσης, αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στις Διευθύνσεις Ανάπτυξης των Ν.Α. Κατ' επίκληση της τελευταίας εξουσιοδοτικής διατάξεως, εξεδόθη το π.δ. 78/2006 «Διάρθρωση, στελέχωση και αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων» (Α' 80), στο άρθρο 2 του οποίου ορίζεται ότι στην αρμοδιότητα του Τμήματος Α' της Διεύθυνσης Ανάπτυξης των Ν.Α. ανήκει, μεταξύ άλλων, η επιβολή των διοικητικών κυρώσεων που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005.

4. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης προκύπτουν τα εξής: Με την ΠΕΧΩ 3078/ΦΠΕΡ1Β-ΣΑ/28.6.2006 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής χορηγήθηκε στον αιτούντα άδεια, συνοδευόμενη από όρους και περιορισμούς, κατ' εφαρμογή του άρθρου ... παρ. 1α 2 της ΚΥΑ ...910/2727/2003 «Μέτρα και όροι για τη Διαχείριση ... Αποβλήτων. Εθνικός ... Περιφερειακό Σχεδιασμός Διαχείρισης» (ΦΕΚ 1909 Β) για τη δραστηριότητα της συλλογής και μεταφοράς μη επικίνδυνων ανακυκλώσιμων στερεών αποβλήτων, μεταχειρισμένων ελαστικών οχημάτων, οχημάτων στο τέλος του κύκλου ζωής τους και αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), με σκοπό τη μεταφορά τους, σε κατάλληλα αδειοδοτημένες εταιρίες /εγκαταστάσεις προσωρινής αποθήκευσης, διάθεσης, διαλογής, ανακύκλωσης, επεξεργασίας και

αξιοποίησης, στερεών αποβλήτων. Στην απόφαση αυτή διαλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, ότι α) η άδεια αφορά μόνο εργασίες συλλογής και μεταφοράς και δεν επεκτείνεται σε εργασίες προσωρινής αποθήκευσης, διάθεσης, αξιοποίησης και μεταφόρτωσης στερεών αποβλήτων (όρος 1.2), β) η άδεια μπορεί να ανακληθεί είτε μετά από παράβαση κάποιου ή κάποιων όρων αυτής, είτε μετά από διαπίστωση ότι από την εν λόγω δραστηριότητα κινδυνεύει η δημόσια υγεία και το περιβάλλον (όρος 1.9.) και γ) απαγορεύεται η συγκέντρωση ή προσωρινή αποθήκευση αποβλήτων οποιουδήποτε είδους σε στεγασμένους ή υπαίθριους χώρους εντός ή εκτός σχεδίου άνευ της σχετικής άδειας (όρος 2.6). Με το 5072/19.3.2007 έγγραφο της Τεχνικής του Υπηρεσίας, ο Δήμος Ταύρου ενημέρωσε τη Νομαρχία Αθηνών για τη δημιουργία προβλημάτων από την «ανεξέλεγκτη» λειτουργία στην περιοχή μανδρών παλαιών υλικών, μεταξύ αυτών και αποθήκης του αιτούντος στην οδό Δήμητρος 50. Την 25.6.2007 υπάλληλοι της Νομαρχίας Αθηνών διενήργησαν αυτοψία στην ως άνω αποθήκη του αιτούντος και διαπίστωσαν ότι αυτή λειτουργεί χωρίς άδεια. Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. 37458/8.7.2007 απόφαση της Δ/σης Προστασίας Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Αθηνών απορρίφθηκε αίτημα του αιτούντος για χορήγηση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την αδειοδότηση της ως άνω αποθήκης, με την αιτιολογία ότι τέτοιες δραστηριότητες είναι κατά νόμον επιτρεπτές μόνο σε περιοχές ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ και όχι «γενικής κατοικίας». Με την ήδη προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 7118/8.8.2007 απόφαση του Νομάρχη Αθηνών που υπογράφεται από τον εντεταλμένο προς τούτο Σύμβουλο, κατ' επίκληση της 5864/2007 αποφάσεως του Νομάρχη Αθηνών (Β' 727), αποφασίσθηκε η διακοπή λειτουργίας της επίμαχης αποθήκης του αιτούντος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 24 του ν. 3325/2005, δυνάμει δε της αποφάσεως αυτής, η εν λόγω αποθήκη σφραγίσθηκε στις 10.8.2007 από υπαλλήλους της Νομαρχίας Αθηνών (βλ. σχετ. πρακτικό σφράγισης). Κατά της ως άνω νομαρχιακής αποφάσεως ο αιτών άσκησε την από 12.8.2007 προσφυγή ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. 34958/13.9.2007 απόφαση του τελευταίου. Εν τω μεταξύ, κατόπιν αυτοψίας που διενήργησε υπάλληλος της Νομαρχίας Αθηνών στην εν λόγω αποθήκη του αιτούντος στις 23.8.2007, διαπιστώθηκε ρήξη των σφραγίδων της αποθήκης. Εξάλλου, με το 9833/5.10.2007 έγγραφο της Νομαρχίας Αθηνών προς τον αιτούντα απορρίφθηκε το από 10.8.2007 αίτημα του τελευταίου (αρ. πρωτ. 8501/13.8.2007) να του χορηγηθεί προθεσμία μετεγκατάστασης της εν λόγω αποθήκης, με το ίδιο δε έγγραφο ορίσθηκε νέα ημερομηνία σφράγισης της αποθήκης η 11.10.2007.

5. Επειδή, ο αιτών ισχυρίζεται ότι αρμόδια να επιληφθεί της σφραγίσεως της αποθήκης του ήταν η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Νομαρχίας Αθηνών και όχι η επιληφθείσα Διεύθυνση Ανάπτυξης. Ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος γιατί, η Διεύθυνση Ανάπτυξης (Τμήμα Α΄) της Νομαρχίας Αθηνών αρμοδίως επελήφθη της κρινόμενης υποθέσεως, δυνάμει της διατάξεως του άρθρου 24 του ν. 3325/2005. Εξάλλου, όπως προκύπτει από την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση, ο Νομάρχης Αθηνών αποφάσισε τη διακοπή λειτουργίας της αποθήκης του αιτούντος στην οδό Δήμητρος στον Ταύρο, αφού έλαβε υπόψη α) τα διαπιστωθέντα κατά την πιο πάνω αυτοψία της 25.6.2007, ότι δηλαδή η εν λόγω αποθήκη λειτουργεί χωρίς άδεια, β) το από 19.3.2007 έγγραφο του Δήμου Ταύρου από το οποίο προκύπτει ότι δημιουργούνται προβλήματα από τη λειτουργία της εν λόγω επιχείρησης, γ) το 37458/3.7.2007 έγγραφο της Νομαρχίας Αθηνών, με το οποίο απορρίφθηκε αίτημα του αιτούντος για χορήγηση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για την αδειοδότηση της ως άνω αποθήκης, για το λόγο ότι τέτοιες δραστηριότητες είναι κατά νόμον επιτρεπτές μόνο σε περιοχές ΒΙΠΑ - ΒΙΟΠΑ και όχι «γενικής κατοικίας» και δ) το ενημερωτικό σημείωμα - εισήγηση της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Νομαρχίας Αθηνών, με το οποίο επιπλέον σημειώνεται ότι η επίμαχη αποθήκη εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον και τους περιοίκους δεδομένου ότι έχει πρόσωπο σε δρόμο όπου υπάρχει σχετικά μεγάλη διέλευση πεζών και οχημάτων. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη νομαρχιακή απόφαση νομίμως και επαρκώς αιτιολογείται, όσα δε περί του αντιθέτου ισχυρίζεται ο αιτών είναι αβάσιμα (πρβλ. ΣτΕ 3259, 2958/2005, 1900/1997). Εξάλλου, οι ισχυρισμοί του αιτούντος ότι η εν λόγω αποθήκη δεν προκαλεί ρύπανση και εν γένει δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, παρίστανται αλυσιτελείς εφόσον η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε προεχόντως για το λόγο ότι ο αιτών δεν διέθετε άδεια για τη δραστηριότητα της αποθήκευσης των ως άνω υλικών, η παράβαση δε αυτή έχει αντικειμενικό χαρακτήρα (πρβλ. ΣτΕ 3259/2005).

6. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη νομαρχιακή απόφαση εκδόθηκε κατά παράβαση του ουσιώδους τύπου της προηγούμενης ακροάσεως του αιτούντος, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι η τήρηση του τύπου αυτού δεν απαιτείται στις περιπτώσεις που λαμβάνεται δυσμενές για το διοικούμενο διοικητικό μέτρο βάσει αντικειμενικών δεδομένων, μη συνδεομένων προς υποκειμενική συμπεριφορά του, όπως στην προκείμενη περίπτωση, κατά την οποία η οριστική διακοπή λειτουργίας της επίδικης αποθήκης επιβλήθηκε

στον αιτούντα διότι δεν διέθετε άδεια λειτουργίας (πρβλ. ΣτΕ 4460, 2958/2005 κ.α.). Περαιτέρω, προβάλλεται με την κρινόμενη αίτηση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε χωρίς να έχουν προηγουμένως κοινοποιηθεί στον αιτούντα έκθεση του αρμόδιου οργάνου, με την οποία να βεβαιώνεται η αποδιδόμενη στον αιτούντα παράβαση, και σχετική έγγραφη κλήση για την υποβολή των σχετικών απόψεων του αιτούντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 παρ. 4 του ν. 1650/1986 «για την προστασία του περιβάλλοντος» (Α'160). Ο λόγος είναι απορριπτέος ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη εκδοχή διότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της διατάξεως αυτής του ν. 1650/1986, με την οποία θεσπίζεται διαδικασία για την επιβολή των προβλεπόμενων από το ίδιο άρθρο διοικητικών κυρώσεων, λόγω ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης του περιβάλλοντος, αλλά κατ' εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 24 του ν. 3325/2005 και κατόπιν της διαπιστώσεως ότι η αποθήκη του αιτούντος λειτουργούσε χωρίς άδεια (πρβλ. ΣτΕ 2622/2000). Περαιτέρω, ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι η προσβαλλόμενη νομαρχιακή απόφαση είναι ακυρωτέα ως εκ του ότι δεν του κοινοποιήθηκε η έκθεση αυτοψίας στην οποία στηρίζεται η απόφαση αυτή, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι αφενός δεν προβλέπεται κατά νόμον (αρθρ. 24 του ν. 3325/ 2005) τέτοια διαδικασία (πρβλ. ΣτΕ 396/2003), αφετέρου η από 26.6.2007 έκθεση αυτοψίας, η οποία μνημονεύεται και στο προοίμιο της αποφάσεως, φέρει τη σφραγίδα του αιτούντος και συνεπώς εκ τούτου προκύπτει ότι ο τελευταίος έλαβε γνώση αυτής. Εξάλλου, η ύπαρξη της σφραγίδας του αιτούντος στο σώμα της εκθέσεως αυτοψίας αρκεί ώστε να μη καταλείπονται αμφιβολίες περί της γνησιότητας του εγγράφου αυτού και, συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως ότι η εν λόγω έκθεση δεν φέρει τις υπογραφές των υπαλλήλων που την διενήργησαν, αλλά και ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι η εν λόγω αυτοψία αφορούσε όχι στην αποθήκη του αιτούντος, άλλα σε άλλη παρακείμενη επιχείρηση. Επιπλέον, απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι η ως άνω συνταγείσα έκθεση αυτοψίας δεν αναφέρει το περιστατικό ρύπανσης που εντοπίστηκε, ενόψει του ότι, όπως προεκτέθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση διεκόπη η λειτουργία της αποθήκης του αιτούντος προεχόντως για το λόγο ότι αυτός δεν διέθετε άδεια για

τη δραστηριότητα της αποθήκευσης των ως άνω υλικών.

7. Επειδή, από τις προεκτεθείσες διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 3325/2005 προκύπτει ότι καταλείπεται διακριτική ευχέρεια στη Διοίκηση να επιβάλει είτε

προσωρινή είτε οριστική διακοπή λειτουργίας της δραστηριότητας, η επιλογή δε μιας από αυτές ανήκει κατ' αρχήν στην ουσιαστική κρίση της Διοικήσεως. Η απόφαση, όμως, με την οποία επιβάλλεται η αυστηρότερη κύρωση, ήτοι η οριστική διακοπή, πρέπει να αιτιολογείται προσηκόντως, αφού ληφθεί υπ' όψη η φύση της παραβάσεως και οι συνθήκες της κρινόμενης περίπτωσης (πρβλ. ΣΤΕ 2958/2005). Στην προκείμενη περίπτωση, η χρήση της διακριτικής ευχέρειας της Διοικήσεως προς επιβολή της κύρωσης της οριστικής διακοπής λειτουργίας της επίδικης αποθήκης παρίσταται, επαρκώς αιτιολογημένη ενόψει κυρίως του ότι ουδέποτε ο αιτών είχε λάβει άδεια για τη δραστηριότητα της αποθήκευσης, στο σώμα δε της ως άνω απόφασης με την οποία χορηγήθηκε στον αιτούντα άδεια για τη δραστηριότητα της συλλογής και μεταφοράς των προαναφερόμενων υλικών διαλαμβάνετο η επισήμανση ότι η άδεια αυτή δεν επεκτείνεται σε εργασίες αποθήκευσης στερεών αποβλήτων. Κατόπιν τούτου, είναι απορριπτέος και ο ισχυρισμός του αιτούντος ότι κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας και της οικονομικής ελευθερίας επεβλήθη σε βάρος του το επαχθές «μέτρο» της οριστικής διακοπής λειτουργίας της επιχείρησης του αντί του ηπιότερου της προσωρινής διακοπής.

8. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση.

ΣΤΕ 1535/2009

[Έννομο συμφέρον πολιτικού κόμματος για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως]

Πρόεδρος: Π. Ν. Φλώρος

Εισηγητής: Αθ. Ράντος

Δικηγόροι: *Κ. Διάκος, Β. Παπαθεοδώρου, Χρ. Πολίτης*

Το αιτούν πολιτικό κόμμα δεν διαθέτει έννομο συμφέρον για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως της πράξης, με την οποία εξαιρέθηκαν από την αναδάσωση εκστάσεις στην Πάρνηθα που κήκων στην πυρκαγιά του Αυγούστου 2007.

Βασικές σκέψεις

4. Επειδή, κατά τα παγίως κριθέντα, καθ' ερμηνεία του άρθρου 47 παρ. 1 του π. δ/τος 18/1989, αίτηση ακυρώσεως δικαιούνται να ασκήσουν, εκτός από τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, και οι ενώσεις προσώπων, αλλά μόνον σε κύκλο σχέσεων ή τομέα δραστηριοτήτων, για τον οποίο η ένωση προσώπων αναγνωρίζεται από την έννομη τάξη ως φορέας συγκεκριμένων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Εξ άλλου, όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, σε αυτά αναγνωρίζεται έννομο συμφέρον προς προσβολή διοικητικών πράξεων, εφ' όσον αυτές σχετίζονται με τους επιδιωκόμενους από αυτά ίδιους συγκεκριμένους σκοπούς. Ειδικώς, όμως, ως προς τα πολιτικά κόμματα, εν όψει της σύμφυτης με τον λόγο υπάρξεώς τους ιδιάζουσας ευρύτητος των πολιτικών σκοπών, τους οποίους αυτά επιδιώκουν, δεν αναγνωρίζεται έννομο συμφέρον προς προσβολή κάθε διοικητικής πράξεως, που καθ' οιονδήποτε τρόπο σχετίζεται με τους σκοπούς αυτούς, αλλά μόνον των πράξεων εκείνων, που αφορούν αυτό τούτο το πολιτικό κόμμα ή εμποδίζουν αμέσως την πραγμάτωση των σκοπών του. Η ερμηνεία αυτή δεν είναι αντίθετη προς την διάταξη του άρθρου 29 παρ. 1 του Συντάγματος, δεδομένου ότι ουδόλως προκύπτει από αυτήν ότι στους σκοπούς των πολιτικών κομμάτων περιλαμβάνεται και η επιδίωξη της εξαφανίσεως, με την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως, διοικητικών πράξεων αντιθέτων με τις πολιτικές ιδέες και το πρόγραμμά τους, έστω και αν αυτές συνάπτονται με γενικότερα και ζωτικής σημασίας ζητήματα, εφ' όσον με αυτές δεν θίγεται αμέσως η δράση του κόμματος, ως φορέως πολιτικής δραστηριότητος, (βλ. ΣτΕ Ολομ. 4037/1979, 2286/2001, πρβλ. και ΣτΕ 2388/2005).

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, το αιτούν πολιτικό κόμμα ισχυρίζεται, με το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως, όπως ο ισχυρισμός αυτός αναπτύσσεται με το παραδεκτώς κατατεθέν από 10-3-2009 υπόμνημα, ότι έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση της κρινομένης αιτήσεως, διότι, από την φύση του ως πολιτικό κόμμα, οφείλει να δρά σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής, ενώ, εν πάση περιπτώσει, με βάση τους κατά το καταστατικό του σκοπούς, βασικός πυρήνας της γενικότερης πολιτικής του, όπως και των ομολόγων του κομμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η προστασία του περιβάλλοντος και η συμβατότητα των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων με την οικολογική ισορροπία, στην προκειμένη δε περίπτωση η εξαίρεση από την αναδάσωση τμήματος ενός από τους τελευταίους πνεύμονες πρασίνου στην Αττική επιτείνει την έλλειψη οικολογικής ισορροπίας στην περιοχή. Προβάλλει, επίσης, με το υπόμνημα, ότι με την άσκηση της αιτήσεως, ως εκ του αντικειμένου της, δεν εξυπηρετούνται μόνον οι πολιτικοί του στόχοι αλλά το ευρύτερο κοινωνικό συμφέρον. Εν όψει, όμως, των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη, οι ισχυρισμοί αυτοί, μη αναγόμενοι, εν πάση περιπτώσει, σε άμεση παρεμπόδιση της πραγματώσεως των, κατά το καταστατικό, σκοπών του αιτούντος πολιτικού κόμματος, αλλά σε αντίθεση της προσβαλλομένης πράξεως προς τους σκοπούς αυτούς, καθώς και σε επιδίωξη ευρύτερων κοινωνικών σκοπών, δεν συνιστούν το κατά την ως άνω διάταξη του άρθρου 47 παρ. 1 του π. δ/τος 18/1989 έννομο συμφέρον. Συνεπώς, για τον λόγο αυτόν, η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

ΣτΕ 4000/2008

[Παράνομη έγκριση από τον ΥΠ.ΠΟ. της πολεοδομικής διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου διατηρητέου κτηρίου]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: *Β. Παπαδημητρίου, Π. Δημόπουλος, Ελ. Χαχώλου-Θανοπούλου*

Μόνο για πλάνη περί τα πράγματα επιτρέπεται άρση ή περιορισμός της προστασίας ακινήτων μνημείων, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα έχουν χαρακτηρισθεί ως μνημεία κατά τις προ του ν. 3028/2002 διατάξεις καθώς και ο περιβάλλον αυτών χώρος, εφ' όσον περιλαμβάνεται στον χαρακτηρισμό.

Η Διοίκηση όχι μόνον δεν αναφέρεται, αμέσως ή εμμέσως, στη συνδρομή πλάνης περί τα πράγματα κατά τον αρχικό χαρακτηρισμό του περιβάλλοντος το μνημείο χώρου, αλλά περιορίζει παράνομα τον προστατευόμενο χώρο, που ισοδυναμεί με μερική ανάκληση του χαρακτηρισμού του κατ' επίκληση αναγκών πολεοδομικού αποκλειστικά χαρακτήρα. Χωρίς δηλαδή, να παραθέτει, στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ότι αρχήθεν ο χώρος αυτός δεν ήταν αναγκαίος για την προστασία του μνημείου.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, οι αιτούντες, φερόμενοι, κατά τα προσκομισθέντα από αυτούς στοιχεία, ο μὲν πρώτος ως επικαρπωτής, οι δε λοιποί δύο ως ψιλοί κύριοι του διατηρητέου κτιρίου, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς ασκούν την κρινομένη αίτηση. Εξ άλλου, με έννομο συμφέρον ασκείται η παρέμβαση του οικείου Δήμου και φυσικών προσώπων, τα οποία φέρονται, κατά τα προσκομιζόμενα στοιχεία, ως κύριοι ακινήτων στην περιοχή Λευκού Πύργου Ξάνθης, για την οποία έχει κινηθεί διαδικασία εγκρίσεως πολεοδομικής μελέτης, περιλαμβάνουσα και τον περιβάλλοντα το διατηρητέο κτίριο χώρο, όλοι δε οι παρεμβαίνοντες αυτοί ομοδικούν

παραδεκτώς, επιδιώκοντας, για τους αυτούς λόγους και με κοινά επιχειρήματα, την διατήρηση σε ισχύ της προσβαλλομένης πράξεως. Ομοίως, με έννομο συμφέρον, ενόψει των ανωτέρω εκτεθέντων, ασκείται και η παρέμβαση του ως άνω σωματείου, εφ' όσον, κατά το προσκομιζόμενο καταστατικό του, αυτό έχει ως σκοπό, μεταξύ άλλων, «την αξιοποίηση της περιοχής του Λευκού Πύργου Ξάνθης με την ένταξή της στο σχέδιο πόλεως Ξάνθης και την προώθηση επίλυσης των προβλημάτων που σχετίζονται με την διαδικασία ένταξης».

4. Επειδή, κατά το άρθρο 6 του ν. 3028/2002 « Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς » (Α'153), «1. Στα ακίνητα μνημεία περιλαμβάνονται:...γ) τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά που ανάγονται στην περίοδο των εκάστοτε τελευταίων εκατό ετών και χαρακτηρίζονται μνημεία λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, κοινωνικής, εθνολογικής, λαογραφικής, τεχνικής, βιομηχανικής ή εν γένει ιστορικής, καλλιτεχνικής ή επιστημονικής σημασίας τους. 2. Ο χαρακτηρισμός ακινήτου μνημείου είναι δυνατόν να αφορά...και τον περιβάλλοντα χώρο ή στοιχεία αυτού...9. Η απόφαση χαρακτηρισμού ακινήτου μνημείου... μπορεί να ανακληθεί μόνο για πλάνη περί τα πράγματα...», ενώ, κατά το άρθρο 73 του αυτού νόμου, που φέρει τον τίτλο «Μεταβατικές και ειδικές διατάξεις», «...10. Πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηρισθεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου...». Εξ άλλου, κατά τις προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 1469/1950 «Περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830» (Α"169), «1.α) Η ανέγερσις οικοδομημάτων επί τόπων χαρακτηριζομένων ως ιδιαίτερου φυσικού κάλλους... και β) η επισκευή, μετασκευή και οιαδήποτε εσωτερική ή εξωτερική διαρρύθμισις, ως και η εκτέλεσις έργων συντηρήσεως οικοδομημάτων ή μνημείων μεταγενεστέρων του έτους 1830 χαρακτηριζομένων ως έργων τέχνης χρηζόντων ειδικής προστασίας, δια τα οποία ήθελε κριθή επιβεβλημένη η θέσπισις ειδικής προστασίας, υπάγονται εις τας διατάξεις του άρθρου 52 του κωδικ. Νόμου 5351 του 1932 «περί αρχαιοτήτων»...».

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου., με την υπ' αριθ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3141/54232/16-10-2001 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (Β'1353), η οποία εξεδόθη κατ' επίκληση των διατάξεων του τότε ισχύοντος ν. 1469/1950, χαρακτηρίσθηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία δύο

εξοχικές κατοικίες στην περιοχή Λευκού Πύργου Ξάνθης, η μία των οποίων, κτισμένη σε ακίνητο συνολικού εμβαδού 4.339 τετρ. μέτρων, φέρεται ότι ανήκει στους αιτούντες. Ο χαρακτηρισμός εχώρησε με την αιτιολογία ότι τα κτίρια αυτά αποτελούν «μοναδικά δείγματα εξοχικών κατοικιών του Μεσοπολέμου, που αντανακλούν τον τρόπο ζωής της συγκεκριμένης εποχής και έχουν πολύ αξιόλογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία», περιελάμβανε δε και τον περιβάλλοντα τα κτίρια χώρο, ο οποίος αποτυπώνεται επακριβώς στο τοπογραφικό διάγραμμα, που συνοδεύει την πράξη. Με το υπ' αριθ. 204/2001/28.1.2001 έγγραφό του, το Τμήμα Πολεοδομίας του Δήμου Ξάνθης ζήτησε από το Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού την τροποποίηση της ανωτέρω αποφάσεως, για τον λόγο ότι με αυτήν δεν ελήφθη υπ' όψιν η υποβληθείσα από τον Δήμο προς έγκριση στο Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ πολεοδομική μελέτη επέκτασεως του σχεδίου πόλεως Ξάνθης στην περιοχή του Λευκού Πύργου, με αποτέλεσμα, λόγω της μορφής και της εκτάσεως των περιβαλλόντων τα επίμαχα κτίρια χώρων, «...να δημιουργείται πολύ μεγάλο κώλυμα στην ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης της πολεοδομικής μελέτης επέκτασης... αφού απαιτούνται σημαντικές αλλαγές στη μελέτη». Στο έγγραφο αυτό αναφέρεται ειδικότερα ότι τμήμα του περιβάλλοντος το επίμαχο κτίριο αύλειου χώρου, εκτάσεως 1.213,15 τ.μ., προτείνεται να χαρακτηρισθεί ως οδός και πλατεία. Με το υπ' αριθ. 335/17-4-2002 έγγραφό της, η κατά τόπο αρμόδια 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, αφού εξέθεσε τις επιπτώσεις της εφαρμογής της πολεοδομικής μελέτης στον περιβάλλοντα τα κτίρια χώρο, εισηγήθηκε προς την κεντρική υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού την διατήρηση σε ισχύ της προηγούμενης αποφάσεως, σημειώνοντας ότι η πολεοδομική μελέτη οφείλει να μη θίγει τα διατηρητέα μνημεία και τον αύλειο χώρο τους και προτείνοντας, σε διαφορετική περίπτωση, την εξαίρεση των διατηρητέων κτισμάτων και του αύλειου χώρου από την μελέτη αυτή. Στο έγγραφο σημειώνεται ειδικότερα, μεταξύ άλλων, ότι η ευρύτερη περιοχή έχει ονομασθεί «Λευκός Πύργος» λόγω της αρχιτεκτονικής μορφής των εξοχικών κατοικιών και ότι η προτεινόμενη πολεοδομική διαρρύθμιση δεν διατηρεί τον αγροτικό - εξοχικό χαρακτήρα της περιοχής, αλλά επηρεάζεται από την ανάπτυξη της πόλης της οποίας αναπαράγει το χαρακτήρα (Ο.Τ., κατάτμηση οικοπέδων κ.λπ.). Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων (ΚΣΝΜ) αντιθέτως, τασσόμενο με την εισήγηση της Διεύθυνσης Λαϊκού Πολιτισμού του Υπουργείου, ετάχθη, κατά πλειοψηφία, με το υπ' αριθ. 7/8-5-2003 πρακτικό, υπέρ της εγκρίσεως της προτεινόμενης πολεοδομικής διαμορφώσεως, με την αιτιολογία ότι «Η νέα αυτή διαμόρφωση δεν θίγει τα υφιστάμενα μνημεία και επαρκεί για την προστασία, προβολή

και ανάδειξή τους. Η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου συμβάλλει στη γενικότερη ανάπλαση της περιοχής του Λευκού Πύργου Ξάνθης, δημιουργεί έναν αστικό ιστό φιλικό προς τον άνθρωπο, συμβάλλει στη δημιουργία όρων περιφερειακής ανάπτυξης δεδομένου ότι εξασφαλίζει αρμονικό συνδυασμό φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος». Βάσει της γνωμοδότησεως αυτής εξεδόθη η προσβαλλομένη απόφαση, με το αυτό περιεχόμενο.

6. Επειδή, με την κρινομένη αίτηση, όπως συμπληρώθηκε με το παραδεκτώ

κατατεθέν από 7-3-2005 δικόγραφο προσθέτων λόγων, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι, με το ανωτέρω περιεχόμενο της, η προσβαλλομένη πράξη είναι μη νόμιμη, διότι η Διοίκηση δεν βεβαιώνει την εν προκειμένω συνδρομή περιπτώσεως πλάνης περί τα πράγματα, όπως ήταν κατά νόμο αναγκαίο. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός, δεδομένου ότι, κατά τις εκτεθείσες στην σκέψη 4 διατάξεις, άρση ή περιορισμός της προστασίας ακινήτου μνημείου, στα οποία περιλαμβάνονται και όσα έχουν χαρακτηρισθεί ως μνημεία κατά τις προ του ν. 3028/2002 διατάξεις καθώς και ο περιβάλλον αυτά χώρος, εφ' όσον περιλαμβάνεται στον χαρακτηρισμό, επιτρέπεται μόνον με την συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 9 του άρθρου 6 του ως άνω ν. 3028/2002, δηλαδή μόνον για πλάνη περί τα πράγματα. Στην προκειμένη, όμως, περίπτωση, η Διοίκηση όχι μόνον δεν αναφέρεται, αμέσως ή εμμέσως, στην συνδρομή περιπτώσεως πλάνης περί τα πράγματα κατά τον αρχικό χαρακτηρισμό του περιβάλλοντος το μνημείο χώρου αλλά χωρεί στον περιορισμό του προστατευμένου χώρου, που ισοδυναμεί με μερική ανάκληση του χαρακτηρισμού του, κατ' επίκληση πολεοδομικού αποκλειστικώς χαρακτήρα αναγκών, περιοριζόμενη εν συνεχεία απλώς στην διαπίστωση ότι η νέα αυτή διαμόρφωση δεν παραβιάζει την ανάδειξη του μνημείου. Δεν παρατίθενται, δηλαδή, όπως έπρεπε εν προκειμένω, στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ότι αρχήθεν ο χώρος αυτός δεν ήταν αναγκαίος για την προστασία του μνημείου. Τούτο ήταν ακόμη περισσότερο αναγκαίο στην συγκεκριμένη περίπτωση λόγω του ότι το κτίριο είχε χαρακτηρισθεί προστατευτέο ως δείγμα εξοχικής κατοικίας, στοιχείο της οποίας είναι και ο αύλειος χώρος της. Κατόπιν τούτων, η

κρινομένη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή και να ακυρωθεί η προσβαλλομένη πράξη, κατά το μέρος που αφορά τον περιβάλλοντα χώρο της φερομένης ως ανηκούσης στους αιτούντες κατοικίας, ενώ αποβαίνει περιττή η εξέταση των λοιπών

προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως, πρέπει δε να απορριφθούν οι παρεμβάσεις.

ΣτΕ 1464/2009

[Απαγόρευση ανοικοδόμησης ακινήτου που περιλήφθηκε

στην Α΄ Ζώνη αρχαιολογικού χώρου]

Πρόεδρος: *Κ. Μενουδάκος*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: *Δ. Πρωτόπαπας, Π. Δημόπουλος*

Δεν αποκλείεται να συμπεριληφθούν στην Α' Ζώνη Προστασίας αρχαιολογικού χώρου, όπου απαγορεύεται απολύτως η δόμηση, και ακίνητα, στα οποία δεν έχουν μεν ανευρεθεί αρχαιότητες, λόγω, όμως, της άμεσης γειτνίασης ή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους ή της εν γένει ιδιαίτερης σχέσης τους με το χώρο, όπου ανευρέθηκαν αρχαιότητες, κρίνεται, με ειδική αιτιολογία, ότι πρέπει, να περιληφθούν στην Ζώνη αυτή, για λόγους προστασίας ή ανάδειξης του όλου αρχαιολογικού χώρου.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, με το άρθρο 13 του ν. 3028/2002 «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων...» (Α' 153), με τον τίτλο «Αρχαιολογικοί χώροι εκτός οικισμών. Ζώνες προστασίας», ορίζεται ότι «1. Στους χερσαίους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων νομίμως υφισταμένων οικισμών, η άσκηση ... δραστηριοτήτων ... είναι δυνατή μετά από άδεια ... 2. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία διατυπώνεται ύστερα από την πραγματοποίηση αυτοψίας, από κλιμάκιο μελών του ή από επιτροπή που συγκροτείται από μέλη του και ειδικούς επιστήμονες, συνοδεύεται από σχετικό διάγραμμα και δημοσιεύεται μαζί με αυτό στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της προηγούμενης παραγράφου περιοχή στην οποία απαγορεύεται παντελώς η δόμηση (Ζώνη Προστασίας Α'). ... Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ... είναι δυνατόν να καθορίζεται μέσα στους χώρους της παραγράφου 1, εάν είναι εκτεταμένοι, περιοχή σε μέρος ή στο σύνολο της οποίας θα ισχύουν ... ειδικές ρυθμίσεις ως προς τους όρους δόμησης ή τις χρήσεις γης ή τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες ή και όλους τους πιο πάνω περιορισμούς (Ζώνη Προστασίας Β'). ...».

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών φέρεται ως κύριος ακινήτου, εμβαδού 10, περίπου, στρεμμάτων, στην θέση «του Γιαμαρούλη το Χάλαρο», στην περιοχή της χερσονήσου Στελίδας Νάξου. Με τα υπ' αριθ. πρωτ. 7801/10-1-2002 και 997/27-2-2002 έγγραφα της ΚΑ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων (ΚΑ' ΕΠΚΑ) προτάθηκε, μεταξύ άλλων, η κήρυξη ως αρχαιολογικού χώρου της ως άνω θέσεως, για τον λόγο ότι στους εκεί ευρισκομένους βραχώδεις σχηματισμούς («εξάρματα») εντοπίσθηκε αρχαίο λατομείο, πιθανώς αρχαϊκό, από το οποίο πρέπει να προήλθε μέρος του υλικού που χρησιμοποιήθηκε στο αρχαίο ιερό των Υρίων. Στα έγγραφα επισημαινόταν, μεταξύ άλλων, ότι η περιοχή ενέπιπτε, μέχρι τότε, στις απαγορεύσεις της δασικής νομοθεσίας, ότι, μετά τον αποχαρακτηρισμό της, άρχισε η υποβολή αιτήσεων προς χορήγηση οικοδομικών αδειών και ότι οποιαδήποτε οικοδομική επέμβαση θα εξαφάνιζε τα ίχνη της αρχαίας λατομέυσεως. Η πρόταση αυτή υιοθετήθηκε από το Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων (ΤΣΜ) Νήσων, με το υπ' αριθ. 3/47/29-3-2002 πρακτικό, η διαδικασία κηρύξεως, όμως, δεν ολοκληρώθηκε λόγω της εν τω μεταξύ θέσεως σε ισχύ του νέου αρχαιολογικού νόμου 3028/2002. Με τις από 16-7-2003 αιτήσεις του προς την ΚΑ' ΕΠΚΑ (αριθ. πρωτ. 378, 379/16-7-2003), ο αιτών εξήτησε την χορήγηση «βεβαιώσεως εκσκαφής

θεμελίων» για την ανέγερση στο ακίνητό του οικοδομών, εν συνεχεία δε, με τις υπ' αριθ. πρωτ. 5641 και 5653/24-7-2003 αιτήσεις του προς την αυτή αρχή εξήτησε την άδεια για την ανέγερση στο ακίνητο οκτώ οικοδομών. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 8139/27-10-2003 έγγραφό της προς το ΤΣΜ Νήσων, η ΚΑ' ΕΠΚΑ πρότεινε την απόρριψη μεν του αιτήματος, κατά το μέρος που αφορούσε το ευρισκόμενο στην βραχώδη περιοχή, για την οποία είχε προταθεί ο χαρακτηρισμός της ως Ζώνης Α, τμήμα του ακινήτου, την «κατ' εξαίρεση», όμως, αποδοχή του ως προς την ανέγερση τεσσάρων μονώροφων οικοδομών με υπόγειο, συνολικής καλύψεως 200 τετρ. μέτρων, στο εκτός βραχώδους εξάρματος τμήμα του εν λόγω ακινήτου. Η κατ' εξαίρεση μερική αυτή αποδοχή προτάθηκε με την σκέψη ότι το τμήμα αυτό του ακινήτου ευρίσκεται χαμηλά, σε επίπεδο έδαφος, πλησίον αγροτικής οδού, όπου δεν υπάρχουν ορατά ίχνη αρχαίων λατομεύσεων και ότι, λόγω του μικρού ύψους των οικοδομών, δεν θα αλλοιωθεί ριζικά το τοπίο. Τόσο το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ), που είχε, εν τω μεταξύ επιληφθεί του θέματος του αρχαιολογικού χαρακτηρισμού της ευρύτερης περιοχής του αρχαίου λατομείου, όσο και το ΤΣΜ Νήσων, που επελήφθη της εξετάσεως του συγκεκριμένου αιτήματος του αιτούντος, απεφάσισαν, με τα αντίστοιχα υπ' αριθ. 46/11/21-10-2003 και 7/24/4-12-2003 πρακτικά τους, την διενέργεια αυτοψιών στον χώρο από μέλη τους. Κατά το οικείο από 8 και 9-2-2004 πρακτικό αυτοψίας μελών του ΚΑΣ, η επιτροπή διεπίστωσε, στην περιοχή του γρανιτικού εξάρματος, εμφανή ίχνη αρχαίων λατομιών και τμήμα λιθοπλίνθου, θεώρησε ότι τα αρχαία αυτά λατομεία αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο άμεσης βλάβης από την οικοδομική δραστηριότητα, ενέκρινε δε, κατόπιν τούτου, την πρόταση της ΚΑ' ΕΠΚΑ για καθορισμό Ζωνών Α' και Β' προστασίας του αρχαιολογικού χώρου, με τον ειδικότερο προσδιορισμό ότι η Ζώνη Α' θα καταλαμβάνει ολόκληρη την περιοχή του βραχώδους εξάρματος μέχρι την αγροτική οδό. Κατόπιν τούτου, η ΚΑ' ΕΠΚΑ, με το υπ' αριθ. πρωτ. 1015/11-2-2004 έγγραφό της, υπέβαλε πρόταση οριοθετήσεως του αρχαιολογικού χώρου και θεσμοθετήσεως Ζωνών Προστασίας του, συνοδευόμενη από χάρτη με συντεταγμένες και σύμφωνη με το πόρισμα και τις προτάσεις της επιτροπής αυτοψίας. Το ΚΑΣ, με το υπ' αριθ. 11/13/18-2-2004 πρακτικό, ενέκρινε την εν λόγω πρόταση και γνωμοδότησε υπέρ του καθορισμού των Ζωνών Προστασίας, με βάση δε την γνωμοδότηση αυτή εξεδόθη η προσβαλλομένη πράξη, σύμφωνα με την οποία ολόκληρο το ακίνητο του αιτούντος εμπίπτει στα όρια της Ζώνης Προστασίας Α', όπου απαγορεύεται η δόμηση. Παραλλήλως, προ της εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως, το ΤΣΜ Νήσων, με το υπ' αριθ. 4/1/22-4-2004 πρακτικό, γνωμοδότησε κατά πλειοψηφία,

κατόπιν αυτοψίας στην ιδιοκτησία του αιτούντος, υπέρ της απορρίψεως του αιτήματος του στο σύνολό του, με την αιτιολογία ότι «...η ανέγερση οιοδήποτε κτίσματος στις υπόψη ιδιοκτησίες (αναφέρεται στα δύο τμήματα της ιδιοκτησίας του αιτούντος), ως εκ της θέσης των, θα προκαλέσει σημαντική βλάβη στο αρχαίο λατομείο γρανίτη..., αφού τα συγκεκριμένα βραχώδη εξάρματα... αφενός μεν συνέχονται προς τον ευρύτερο χώρο, στον οποίο προφανώς επεκτεινόταν η λατομική δραστηριότητα, αφετέρου δε αποτελούν μέρη του ενιαίου φυσικού σχηματισμού που απλώνεται σε όλη την έκταση των ιδιοκτησιών και πέραν αυτών, και ο οποίος, ως τέτοιος, είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένος μορφολογικά, ιστορικά και αισθητικά και κυρίως λειτουργικά με το μνημείο, του οποίου αποτελεί το άμεσο φυσικό περιβάλλον. Κατά συνέπεια οποιοδήποτε οικοδομικό έργο στις υπόψη ιδιοκτησίες, ανεξάρτητα από την ούτως ή άλλως μικρή απόστασή του από τα συγκεκριμένα βραχώδη εξάρματα ... θα επιβαρύνει οικιστικά κατά τρόπο ασφυκτικό το χώρο του μνημείου, το οποίο θα εξουδετερωθεί πλήρως, ενώ θα προκαλέσει αλλοίωση του άθικτου από σύγχρονες επεμβάσεις μέχρι σήμερα άμεσου φυσικού περιβάλλοντος αυτού, και, περαιτέρω, θα δυσχεράνει την επιστημονικά επιβεβλημένη μελλοντική έρευνα του χώρου και θα καταστήσει αδύνατη τυχόν ανάδειξη του ...».

5. Επειδή, με την κρινομένη αίτηση και το παραδεκτώς κατατεθέν από 29-5-2006 δικόγραφο προσθέτων λόγων, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως, κατά παράβαση του ίσου μέτρου κρίσεως και αναιτιολογήτως περιελήφθη στο όριο της Α' Ζώνης το ακίνητο του αιτούντος, τουλάχιστον κατά το μέρος του που δεν αποτελεί τμήμα του βραχώδους εξάρματος, διότι, κατά το μέρος του αυτό, είναι εκτός του προστατευτέου αρχαιολογικού χώρου και είναι το μόνο ακίνητο με το χαρακτηριστικό αυτό, που περιελήφθη στην ανωτέρω Ζώνη, η οποία, κατά τα λοιπά, περιλαμβάνει μόνον ακίνητα, αποτελούντα τμήμα του βραχώδους σχηματισμού. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, κατά την έννοια των διατάξεων που παρατέθηκαν στην σκέψη 3, δεν αποκλείεται να συμπεριληφθούν στην Α' Ζώνη Προστασίας αρχαιολογικού χώρου, όπου απαγορεύεται απολύτως η δόμηση, και ακίνητα, στα οποία δεν έχουν μεν ανευρεθεί αρχαιότητες, λόγω, όμως, της άμεσης γειτνιάσεως ή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους ή της εν γένει ιδιαίτερης σχέσεως τους με τον χώρο, όπου ανευρέθησαν οι αρχαιότητες, κρίνεται, με ειδική αιτιολογία, ότι πρέπει, για την προστασία ή την ανάδειξη του όλου αρχαιολογικού χώρου, να περιληφθούν στην Ζώνη αυτή. Στην προκειμένη περίπτωση, τα μεν όρια των Ζωνών Προστασίας

καθορίσθηκαν, μεταξύ άλλων, μετά από διενέργεια αυτοψίας από μέλη δύο αρχαιολογικών συμβουλίων, τα οποία διαπίστωσαν ειδικώς ότι οι ανάγκες προστασίας και αναδείξεως του αρχαίου λατομικού χώρου υπαγορεύουν την ένταξη στην Ζώνη Α' και του αμέσως γειτνιάζοντος με τον βραχώδη σχηματισμό επιπέδου χώρου μέχρι την διερχόμενη πλησίον του χώρου αγροτική οδό, με την έννοια προδήλως ότι το ενδεχόμενο δομήσεως του επιπέδου χώρου θα παρέβλαπτε τον εξυπηρετούμενο με την χάραξη της Ζώνης Α' σκοπό. Ειδικώς δε, εν πάση περιπτώσει, για το επίμαχο ακίνητο διατυπώθηκε προηγούμενη της εκδόσεως της προσβαλλομένης πράξεως, όλως ειδική και συγκεκριμένη κρίση, εν όψει υποβληθέντος σχετικού αιτήματος, ότι η δόμηση του ακινήτου αυτού, για τους εκτιθέμενους στο πρακτικό του ΤΣΜ Νήσων λόγους, θα αντιστρατευόταν τον σκοπό της προστασίας του μνημείου, η αιτιολογία δε αυτή, αναγόμενη στην ειδική τοπική σχέση του εν λόγω ακινήτου με τις αρχαιότητες και περιέχουσα λεπτομερή έκθεση των λόγων, για τους οποίους οι ανάγκες προστασίας, αναδείξεως και μελέτης του μνημείου επιβάλλουν να περιληφθεί στην Ζώνη Α' και το ακίνητο αυτό, είναι νόμιμη και πλήρης. Δεν συντρέχει, εξ άλλου, περίπτωση παραβάσεως του ίσου μέτρου κρίσεως εφ' όσον δεν προβάλλεται ούτε προκύπτει ότι υπήρχαν άλλα συγκεκριμένα ακίνητα, τελούντα στην αυτή σχέση γειτνιάσεως και συνθηκών με τον βραχώδη σχηματισμό, τα οποία έτυχαν ευνοϊκότερης αντιμετώπισεως. Αντιθέτως, από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι οι ειδικές αυτές συνθήκες συνέτρεχαν μόνο για το συγκεκριμένο ακίνητο.

6. Επειδή προβάλλεται, ειδικότερα, ότι η αιτιολογία του ανωτέρω χαρακτηρισμού κλονίζεται, πάντως, από το περιεχόμενο των μνημονευθέντων στην σκέψη 3 εγγράφων της ΚΑ' ΕΠΚΑ, με τα οποία δεν προτάθηκε η ένταξη στην Ζώνη Α' ακινήτων εκτός του βραχώδους εξάρματος, ενώ αντιθέτως προτάθηκε ειδικώς η χορήγηση άδειας δομήσεως του επιπέδου τμήματος του ακινήτου. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, ναι μεν στα αρχικά έγγραφα της αρμόδιας Εφορείας Αρχαιοτήτων διατυπώθηκε και αντίθετη κρίση ως προς την δυνατότητα δομήσεως του ως άνω τμήματος του ακινήτου, η τελική, όμως, επί του ζητήματος κρίση της Διοικήσεως διατυπώθηκε, κατά τα ήδη εκτεθέντα, μετά πλήρη επανεξέταση του ζητήματος, κατόπιν αυτοψίας, το πόρισμα της οποίας ήταν εν προκειμένω ουσιώδες, εν όψει της φύσεως του ζητήματος, αναγομένου στην τοπική και οπτική σχέση των δύο ακινήτων, και με ειδική και επαρκή, κατά τα ήδη εκτεθέντα, αιτιολογία, η οποία, με τα δεδομένα αυτά δεν κλονίζεται από το περιεχόμενο των ανωτέρω αρχικών εγγράφων.

7. Επειδή, ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο στην περιοχή είχε ήδη καθορισθεί, με πρόταση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, ζώνη οικιστικού ελέγχου και, επομένως, κατά το άρθρο 12 παρ. 4 του ν. 3028/2002, έπρεπε, πριν από την θεσμοθέτηση των αρχαιολογικών ζωνών προστασίας, να ζητηθεί και η γνώμη του εν λόγω Υπουργού, πρέπει να απορριφθεί, διότι, εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. πρωτ. 7827/16-10-2003 έγγραφο της ΚΑ' ΕΠΚΑ προς τις Διευθύνσεις Χωροταξίας και Πολεοδομικού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, η γνώμη αυτή είχε εν προκειμένω ζητηθεί.

8. Επειδή, μη προβαλλομένου με το κύριο ή το πρόσθετο δικόγραφο άλλου αυτοτελούς λόγου ακυρώσεως, η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

ΣΤΕ 3612/2007

[Ακύρωση οικοδομικής άδειας για ανοικοδόμηση μικρού ακινήτου

που εκδόθηκε βάσει μη νόμιμης κανονιστικής ρύθμισης

για την αρτιότητα]

Πρόεδρος: *Κ. Μενουδάκος*

Εισηγητής: *Ν. Ρόζος*

Δικηγόροι: *Μ. Χαϊνταρλής*

Η θέσπιση όρων δόμησης, που έχουν ως βάση την αναγνώριση απλώς καταστάσεων, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί σε περίοδο ανυπαρξίας πολεοδομικών ρυθμίσεων στους οικείους οικισμούς, δεν είναι επιτρεπτή, ως μη στηριζόμενη σε

νόμιμο πολεοδομικό κριτήριο. Δεν επιτρέπεται έτσι η αναγνώριση ως άρτιων και οικοδομησίμων όλων των οικοπέδων των οικισμών αυτών, τα οποία είχαν δημιουργηθεί κατά τη χρονική αυτή περίοδο, και τα οποία δεν έχουν τις διαστάσεις αρτιότητας που καθορίζονται ως κατ' αρχήν πολεοδομικώς συμβατές με τον χαρακτήρα των εν λόγω οικισμών, αλλά ούτε και τις τυχόν προβλεπόμενες μειωμένες διαστάσεις κατά παρέκκλιση αρτιότητας.

Οικισμός, ο οποίος κατά τα αποτελέσματα της απογραφής που κυρώθηκαν το 1982 είχε πληθυσμό άνω των 2.000 δεν καταλαμβάνεται από τις διατάξεις των από 24.4-3.5.1985 και από 20-30.8.1985 π.δ. Εφόσον προϋφίσταται του 1923 και στερείται σχεδίου πόλεως, υπάγεται στις διατάξεις που αφορούν τους όρους δόμησης των οικισμών προ του 1934, οι οποίοι στερούνται σχεδίου πόλεως.

Η ρύθμιση του από 9-23.3.1978 π.δ., όπως επαναλήφθηκε στο άρθρο 4 παρ. 3 του από 2-13.3.1981 π.δ., κατά την οποία είναι άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση όλα τα υφιστάμενα εντός των ανωτέρω οικισμών οικοπέδα κατά τη δημοσίευση του από 15.6-2.7.1968 β.δ., με όποιες διαστάσεις και εμβαδόν είχαν την ημερομηνία αυτή, δεν είναι νόμιμη ως μη στηριζόμενη στις οικείες εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Βασικές σκέψεις

4. Επειδή με το άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι «... η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών γενικά περιοχών υπάγεται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του Κράτους, με σκοπό να εξυπηρετείται η λειτουργικότητα και η ανάπτυξη των οικισμών και να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης. Οι σχετικές τεχνικές επιλογές και σταθμίσεις γίνονται κατά τους κανόνες της επιστήμης...». Με τις διατάξεις αυτές το οικιστικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε συνταγματικώς προστατευόμενη αξία, επιτάσσεται δε ο νομοθέτης να ρυθμίσει τα θέματα πολεοδομικής οργανώσεως βάσει ορθολογικού σχεδιασμού, δηλαδή σχεδιασμού

υπαγορευόμενου από πολεοδομικά κριτήρια και προσαρμοσμένου στην ιδιομορφία και την εν γένει φυσιογνωμία καθώς και τις ανάγκες κάθε πόλεως ή οικιστικής περιοχής ώστε οι οικισμοί να διαμορφώνονται κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται οι καλύτεροι δυνατοί όροι διαβίωσης (ΣτΕ Ολομ. 10/1988, Ολομ. 1159/1989, Ολομ. 106/1991, Ολομ. 2809/2002). Βασικά δε στοιχεία του σχεδιασμού αυτού είναι το πολεοδομικό σχέδιο, οι όροι και περιορισμοί δομήσεως και οι χρήσεις των οικοδομών (ΣτΕ Ολομ. 3661/2005).

5. Επειδή, με το άρθρο 1 του από 17.7-16.8.1923 ν. δ/τος (ΦΕΚ 210 Α΄) του οποίου το περιεχόμενο αποδίδεται στο άρθρο 152 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν.) που εγκρίθηκε με το από 14-27.7.1999 π. δ/γμα (ΦΕΚ 580 Δ΄) ορίζεται ότι «Πάσα πόλις και κώμη του Κράτους δέον να διαρρυθμίζεται και ν' αναπτύσσεται βάσει ορισμένου εγκεκριμένου κατά τις διατάξεις του παρόντος Δ/τος σχεδίου, εξασφαλίζοντος την θεραπείαν των προβλεπομένων αυτής αναγκών και τους υπό της υγιεινής, της ασφαλείας, της οικονομίας και της αισθητικής επιβαλλομένους όρους 2...», με το άρθρο 9 του ίδιου ν. δ/τος, του οποίου το περιεχόμενο αποδίδεται στο άρθρο 160 παρ. 1 έως 4 του Κ.Β.Π.Ν., προβλέπεται ότι «1. Επιτρέπεται δια λόγους υγιεινής, ασφαλείας, γενικής της πόλεως οικονομίας και αισθητικής η επιβολή οιασδήποτε όρων κατά τας εν γένει εργασίας δομήσεως και περιορισμών επί των οικοπέδων και των επ' αυτών ανεγειρομένων και επισκευαζομένων οικοδομών είτε εν ταις πόλεσι, κώμαις κτλ. Είτε εκτός τούτων. 2. Οι κατά τα ανωτέρω όροι και περιορισμοί καθορίζονται δια Β. Δ/των εκδιδομένων μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων και κανονιζόντων δι' έκαστον τμήμα ή δι' έκαστον οικοδομικόν τετράγωνον της πόλεως, κώμης κ.λπ. ή και δι' ωρισμένην περιοχήν εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου κειμένων, εκστάσεως ουχί μικροτέρας των 6.000 μέτρων τετραγωνικών: 1) τα ελάχιστα επιτρεπόμενα όρια της επιφάνειας και των διαστάσεων των εντός του εγκεκριμένου σχεδίου περιλαμβανομένων οικοπέδων 2)...», με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 του ανωτέρω ν. δ/τος, της οποίας το περιεχόμενο, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 625/1968 (ΦΕΚ 266 Α΄), αποδίδεται στο άρθρο 160 παρ. 7 του Κ.Β.Π.Ν. ότι «Εκ των διατάξεων του προηγουμένου άρθρου αι προϋπόθεσιν έχουσαι την ύπαρξιν εγκεκριμένου σχεδίου δύνανται να εφαρμόζονται αναλόγως και εις πόλεις, κώμας κ.λπ. μη έχούσας έτι εγκεκριμένον σχέδιον... καθ' όν τρόπον θέλει κανονίζει εκάστοτε Β. Δ/μα, εκδιδόμενον κατά τα εν παρ. 2 του άρθρου 9 οριζόμενα...» και με το άρθρο 85 ότι «1.... 2. Αι διατάξεις του παρόντος δ/τος, εφόσον εν αυτώ δεν ορίζεται άλλως,

τίθενται εις εφαρμογήν βαθμηδόν είτε ιδιαιτέρως δι' εκάστην πόλιν, κώμην κ.λπ., είτε και διά πλείονας ομού, δι' υπουργικήν διαταγήν...». Τέλος, με την 29014/24-27.5.1924 απόφαση του Υπουργού Συγκοινωνίας, τέθηκαν σε ισχύ όλες οι διατάξεις του ανωτέρω από 17.7.-16.8.1923 ν. δ/τος.

6. Επειδή με τις ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 9 και 10 παρ. 2 του από 17.7.-16.8.1923 ν. δ/τος παρέχεται εξουσιοδότηση για τον καθορισμό όρων και περιορισμών δομήσεως των ακινήτων των προϋφισταμένων του ν. δ/τος αυτού οικισμών που στερούνται εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου. Ειδικότερα, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, ερμηνευομένων σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου του ιδίου ν. δ/τος, με το οποίο επιβάλλεται η δια των θεσπιζομένων πολεοδομικών ρυθμίσεων εξασφάλιση οικιστικών συνθηκών ικανών να καλύψουν τις ανάγκες της πόλεως από άποψη υγιεινής, ασφαλείας, οικονομίας και αισθητικής, οι καθοριζόμενοι για τους ανωτέρω οικισμούς όροι και περιορισμοί δομήσεως, στους οποίους περιλαμβάνεται πρωτίστως η αρτιότητα των οικοπέδων, δηλαδή το ελάχιστο εμβαδόν και οι ελάχιστες διαστάσεις που απαιτούνται για τη δόμησή τους, πρέπει να αποβλέπουν στην εξασφάλιση της λειτουργικότητας των οικισμών και των βέλτιστων δυνατών συνθηκών διαβιώσεως, δηλαδή σε σκοπό, ο οποίος, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη σκέψη 4, αποτελεί ήδη και συνταγματικώς προστατευόμενη αξία. Κατά συνέπεια, δεν είναι επιτρεπτή, ως μη ερειδόμενη σε νόμιμο, κατά την ανωτέρω εξουσιοδότηση, πολεοδομικό κριτήριο, η θέσπιση όρων δομήσεως, που έχουν ως βάση την αναγνώριση απλώς καταστάσεων, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί σε περίοδο ανυπαρξίας πολεοδομικών ρυθμίσεων για τους προαναφερόμενους οικισμούς, όπως η αναγνώριση ως άρτιων και οικοδομησίμων όλων των οικοπέδων των οικισμών αυτών, τα οποία είχαν δημιουργηθεί κατά τη χρονική αυτή περίοδο, και τα οποία δεν έχουν τις διαστάσεις αρτιότητας που καθορίζονται ως κατ' αρχήν πολεοδομικώς συμβατές με τον χαρακτήρα των εν λόγω οικισμών, αλλά ούτε και τις τυχόν προβλεπόμενες μειωμένες διαστάσεις κατά παρέκκλιση αρτιότητας (πρβλ ΣτΕ 106/1991 Ολομ. και 173/1998 Ολομ.).

7. Επειδή με το από 15.6.-2.7.1968 β.δ. (ΦΕΚ 111 Δ'), το οποίο εκδόθηκε κατ' επίκληση των παρατιθέμενων στη σκέψη 5 διατάξεων των άρθρων 9 και 10 παρ. 2 του από 17.7.-16.8.1923 ν. δ/τος, καθορίστηκαν για πρώτη φορά οι όροι και περιορισμοί δομήσεως των οικοπέδων που ευρίσκονται εντός των νομίμως υφισταμένων πριν το έτος 1923 οικισμών που στερούνται σχεδίου και οι οποίοι,

επίσης, στερούντο καθορισμού χρήσεως γης. Ειδικότερα, με την παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού ορίστηκε ότι τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων των ανωτέρω οικοπέδων είναι «α) Εις το κεντρικόν τμήμα του Οικισμού, ως τούτο προσδιορίζεται διά πράξεως του οικείου Νομάρχου...: Ελάχιστον πρόσωπον: 8 μέτρα. Ελάχιστον βάθος: 12 μέτρα. Ελάχιστον εμβαδόν: 150 τετρ. μέτρα. β) Εις το υπόλοιπον τμήμα του Οικισμού: Ελάχιστον πρόσωπον: 12 μέτρα. Ελάχιστον βάθος: 18 μέτρα. Ελάχιστον εμβαδόν: 300 τετρ. μέτρα», ενώ στην παρ. 2 του αυτού άρθρου προβλέπεται ότι «Κατά παρέκκλιση από του προηγουμένου εδαφίου, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα υφιστάμενα αυτοτελή οικόπεδα, άτινα κατά την δημοσίευσιν του παρόντος δεν έχουν μεν τα ως άνω καθοριζόμενα ελάχιστα όρια πλήν όμως ταύτα έχουν: α) Εις το κεντρικόν τμήμα του Οικισμού: Ελάχιστον πρόσωπον: 4 μέτρα. Ελάχιστον βάθος: 4 μέτρα. Ελάχιστον εμβαδόν: 30 τετρ. μέτρα. β) Εις το υπόλοιπον τμήμα του Οικισμού: Ελάχιστον πρόσωπον: 6 μέτρα. Ελάχιστον βάθος: 8 μέτρα. Ελάχιστον εμβαδόν: 100 τετρ. μέτρα». Οι ανωτέρω ρυθμίσεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 1 του από 15.6-2.7.1968 π. δ/τος επανελήφθησαν με τις παρ. 1 και 2 αντιστοίχως του άρθρου 2 του από 15.6-7.7.1977 π. δ/τος (ΦΕΚ 225 Δ'), που εκδόθηκε κατ' επίκληση των αυτών εξουσιοδοτικών διατάξεων, ενώ με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου αυτού ορίστηκε ότι «Εις τα περιπτώσεις καθ' ός δεν έχει καθορισθή το κεντρικό τμήμα του οικισμού ως ελάχιστα όρια των οικοπέδων λαμβάνονται τα καθοριζόμενα τοιαύτα, δυνάμει των εδαφίων β' των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου», δηλαδή κατά τον μεν κανόνα ελάχιστο πρόσωπο 12 μέτρα, ελάχιστον βάθος 18 μέτρα και ελάχιστον εμβαδόν 3000 τετρ. μέτρα, κατά δε την παρέκκλιση ελάχιστον πρόσωπο 6 μέτρα, ελάχιστον βάθος 8 μέτρα και ελάχιστο εμβαδόν 100 τετρ. μέτρα. Με την παρ. 1 του άρθρου μόνου του από 9-23.3.1978 π. δ/τος όμως (ΦΕΚ 131 Δ'), που και αυτό εκδόθηκε κατ' επίκληση των αυτών εξουσιοδοτικών διατάξεων, η προβλέπουσα τα κατά παρέκκλιση ελάχιστο εμβαδόν, ελάχιστο πρόσωπο και ελάχιστο βάθος το στο κεντρικό τμήμα όσο και στο υπόλοιπο τμήμα του οικισμού διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ανωτέρω από 15.6-7.7.1977 π. δ/τος αντικαταστάθηκε ως εξής «Κατά παρέκκλιση από την προηγούμενη παράγραφο θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα οικόπεδα, σε οποιοδήποτε τμήμα του οικισμού βρίσκονται, με τις διαστάσεις και το εμβαδόν που είχαν κατά την ημερομηνία 2 Ιουλίου 1968, ημέρα δημοσίευσως του β. δ/τος 15 Ιουνίου 1968 (ΦΕΚ 111 Δ')». Η τελευταία αυτή ρύθμιση επανελήφθη και με την παρ. 2α του άρθρου 1 του από 19-25.7.1979 π. δ/τος (ΦΕΚ 401 Δ'), εκδοθέντος επίσης κατ' επίκληση των αυτών εξουσιοδοτικών διατάξεων, ενώ με την παρ. 1 του άρθρου

αυτού ορίστηκε ότι οι αρτιότητες των εντός των ορίων των ανωτέρω οικισμών οικοπέδων είναι κατά τον κανόνα ελάχιστον πρόσωπο 12 μέτρα, ελάχιστο βάθος 18 μέτρα και ελάχιστο εμβαδόν 3000 τετρ. μέτρα, και με την παρ. 2β ότι πλήν των κατά την ως άνω παρ. 2α κατά παρέκκλιση άρτιων οικοπέδων, είναι άρτια κατά παρέκκλιση και εκείνα που κατά την ημέρα δημοσιεύσεως του τελευταίου αυτού, από 19-25.7.1979, π. δ/τος έχουν ελάχιστο πρόσωπο 8 μέτρα, ελάχιστο βάθος 12 και ελάχιστο εμβαδόν 150 μέτρα. Με το από 2-13.3.1981 π.δ. (ΦΕΚ 138 Δ'), που και αυτό εκδόθηκε κατ' επίκληση, πλην άλλων, των προαναφερόμενων εξουσιοδοτικών διατάξεων, θεσπίσθηκε εκ νέου συνολική ρύθμιση για τους όρους και περιορισμούς δομήσεως των οικοπέδων που βρίσκονται σε οικισμούς υφιστάμενους προ του έτους 1923, οι οποίοι στερούνται ρυμοτομικού σχεδίου πλην των χαρακτηριζομένων ως παραδοσιακών, για τους οποίους σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 3 του π.δ/τος αυτού, οι όροι δομήσεως καθορίζονται με ειδικά διατάγματα. Ειδικότερα, με την παράγραφο 1 του άρθρου 4 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του από 19-28.8.1981 π. δ/τος, (ΦΕΚ 459 Δ'), τέθηκε ο κανόνας, ότι άρτια και οικοδομήσιμα θεωρούνται τα οικόπεδα που έχουν εμβαδό 2000 τ.μ., και σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις 500 τετρ. μέτρα και πρόσωπο σε υφιστάμενο κοινόχρηστο χώρο, εν συνεχεία δε με τις παραγράφους 2 και 3 του ίδιου άρθρου θεσπίσθηκαν παρεκκλίσεις από τον ανωτέρω κανόνα, ορισθέντος ότι «2. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα οικόπεδα τα οποία έχουν α) κατά την ημέραν δημοσιεύσεως του παρόντος Δ/τος: Ελάχιστον εμβαδόν: τριακόσια (300) μ² και β) κατά την 25.7.1979, ημέραν δημοσιεύσεως του από 19.7.79 Δ/τος «περί τροποποιήσεως των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων των κειμένων εντός των ορίων των νομίμως υφισταμένων οικισμών κ.λπ.» (ΦΕΚ 401, τ. Δ'): Ελάχιστον εμβαδόν: εκατόν πενήκοντα (150) μ². 3. Ωσαύτως θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα τα οικόπεδα με οίας διαστάσεις και εμβαδόν κατά την 2.7.1968, ημέραν δημοσιεύσεως του από 15.6.1968 Δ/τος «περί καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των νομίμως υφισταμένων προ του έτους 1923 οικισμών κ.λπ.» (ΦΕΚ 111, τ. Δ')». Περαιτέρω, με το άρθρο 19 παρ. 1 του π.δ /τος αυτού καταργήθηκαν τα προαναφερόμενα από 15.6-7.7.1977 και 19-25.7.1979 π. δ/γματα. Τέλος, με τα π.δ. από 24.4-3.5.1985 (ΦΕΚ 181 Δ') και από 20-30.8.1985 (ΦΕΚ 414 Δ'), τα οποία εκδόθηκαν κατ' επίκληση εξουσιοδοτικών διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 42 του ν. 1337/1983 (ΦΕΚ 33 Α') και των οποίων το περιεχόμενο αποδίδεται στα άρθρα 79 και 81 έως 97 του Κ.Β.Π.Ν., ρυθμίστηκαν, με το μεν πρώτο τα του καθορισμού των ορίων και των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικισμών μέχρι και 2.000 κατοίκους,

αδιαφόρως αν είναι αυτοί προγενέστεροι ή μεταγενέστεροι του 1923, με το δε δεύτερο τα της πολεοδομής τους. Ως τέτοιοι δε οικισμοί, κατά το άρθρο 1 του πρώτου των ανωτέρω π. δ/των, νοούνται εκείνοι που κατά την τελευταία απογραφή, της οποίας τα αποτελέσματα κυρώθηκαν με την 7908/Δ'554/12.4-14.6.1982 κοινή απόφαση των Υπουργών Συντονισμού και Εσωτερικών (ΦΕΚ 370 Β') είχαν πληθυσμό μέχρι και 2000 κατοίκους (ΣΤΕ 893/2005, πρβλ. 3068/2001, 1432/2002).

8. Επειδή ο οικισμός Συκουρίου κατά τα αποτελέσματα της απογραφής που κυρώθηκαν με την αναφερόμενη στην προηγούμενη σκέψη κοινή υπουργική απόφαση, είχε πληθυσμό 2.389 κατοίκους δηλαδή άνω των 2.000. Συνεπώς, σε κάθε περίπτωση δεν εφαρμόζονται στον οικισμό αυτόν οι διατάξεις των από 24.4-3.5.1985 και από 20-30.8.1985 π.δ/των. Δεδομένου δε ότι ο οικισμός αυτός προϋφίσταται του 1923 και στερείται σχεδίου πόλεως, εφαρμόζονται σε αυτόν οι παρατιθέμενες στην προηγούμενη σκέψη διατάξεις που αφορούν τους όρους δομήσεως των οικισμών προ του 1934, οι οποίοι στερούνται σχεδίου πόλεως.

9. Επειδή με το παρατιθέμενο στη σκέψη 7 από 15.6-2.7.1968 π.δ. καθορίσθηκαν για πρώτη φορά όροι και περιορισμοί δομήσεως στους ανωτέρω οικισμούς, ώστε να ελεγχθεί η πολεοδομική τους εξέλιξη, στο μέτρο που ήταν αυτό εφικτό με δεδομένη την έλλειψη αφ' ενός σχεδίου πόλεως και αφ' ετέρου καθορισμού χρήσεων γης. Μεταξύ άλλων, θεσπίσθηκαν για τους πολεοδομικούς αυτούς λόγους όρια αρτιότητας των οικοπέδων κατά τον κανόνα καθώς και μειωμένα όρια κατά παρέκκλιση αρτιότητας, ήτοι τα ελάχιστα των διαστάσεων και του εμβαδού τους που είναι πλέον ανεκτά, εν όψει της ιδιομορφίας και του χαρακτήρα των οικισμών αυτών και της καταστάσεως που είχε δημιουργηθεί λόγω της μέχρι τότε ελλείψεως πολεοδομικών ρυθμίσεων για τους εν λόγω οικισμούς, προκειμένου να αποκλεισθή η δυνατότητα να ανεγερθούν εφεξής οικοδομές πολεοδομικώς ακατάλληλες. Στη συνέχεια, όμως, με την παρ. 1 του άρθρου μόνον του από 9-23.3.1978 π. δ/τος που επαναλήφθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του από 19-25.7.1979 π.δ/τος ορίσθηκε ότι είναι άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση όλα τα υφιστάμενα εντός των ανωτέρω οικισμών οικοπέδα κατά τη δημοσίευση του από 15.6-2.7.1968 β. δ/τος με όποιες διαστάσεις και εμβαδόν είχαν την ημερομηνία αυτή. Η ρύθμιση αυτή που τέθηκε για πρώτη φορά με το από 9-23.3.1978 π. δ/γμα, επαναλήφθηκε στο άρθρο 4 παρ. 3 του από 2-13.3.1981 π. δ/τος, με το οποίο θεσπίστηκε βάσει διαφορετικού συστήματος εκ νέου συνολική ρύθμιση των όρων δομήσεως των οικοπέδων που

βρίσκονται στους εν λόγω οικισμούς και ορίστηκαν, πλην άλλων, όρια αρτιότητας των οικοπέδων αυτών. Σύμφωνα, όμως, με όσα εκτίθενται στη σκέψη 6, η ρύθμιση αυτή δεν βρίσκει έρεισμα στις προαναφερόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις, εφ' όσον αναγνωρίζονται ως άρτια οικόπεδα, παράλληλα με εκείνα, τα οποία έχουν τις οριζόμενες ελάχιστες διαστάσεις και εμβαδόν που είναι πλέον για πολεοδομικούς λόγους ανεκτές, και εκείνα που, δεν έχουν τις διαστάσεις οι οποίες απαιτούνται για την κατά κανόνα αρτιότητα ούτε τις μικρότερες διαστάσεις που προβλέπονται για την κατά παρέκκλιση αρτιότητα με μόνη προϋπόθεση ότι υφίσταντο την 2.7.1968. Για το λόγο αυτό είναι ανίσχυρες οι ανωτέρω παρ. 3 του άρθρου 4 του από 2-13.3.1981 π. δ/τος και οι έχουσες το αυτό περιεχόμενο και προγενέστερες διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου μόνου του από 9-23.3.1978 π. δ/τος και της παρ. 2α του άρθρου 1 του από 19-25.7.1979 π. δ/τος.

10. Επειδή εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, με το 5445/14.3.2000 πωλητήριο συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Κισσάβου Μ. Λ., ο Ι. Ζ. και η σύζυγός του Ε. Ζ. αγόρασαν εξ αδιαιρέτου οικόπεδο 84,10 τ.μ. εντός του οικισμού Συκουρίου, για την εντός του οποίου ανέγερση οικοδομής εκδόθηκε η αναφερόμενη στη σκέψη 2 οικοδομική άδεια. Το οικόπεδο αυτό, όπως αναφέρεται και στο έγγραφο 335/29.3.2002 της Διευθύνσεως Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας, δημιουργήθηκε με συνένωση δύο όμορων οικοπέδων, εμβαδού 39,50 τ.μ. και 44,56 τ.μ. αντιστοίχως, από τα οποία το πρώτο προϋπήρχε της 2.7.1968, ημερομηνίας δημοσιεύσεως του από 15.6.1968 β. δ/τος. Εν όψει αυτών, ο εκκαλών προέβαλε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Λάρισας με την ασκηθείσα κατά της ανωτέρω οικοδομικής άδειας αίτηση ακυρώσεως του ότι αυτή ήταν μη νόμιμη, πρώτον, διότι η ρύθμιση της παρ. 3 του άρθρου 4 του από 2-13.3.1981 π.δ/τος κατ' εφαρμογή της οποίας εκδόθηκε η άδεια, είναι ανίσχυρη ως αντίθετη προς το άρθρο 24 παρ. 2 του Συντάγματος και, δεύτερον, διότι και υπό την εκδοχή ότι η ανωτέρω ρύθμιση είναι ισχυρή, δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της εφ' όσον το προϋφιστάμενο της 2.7.1968 οικόπεδο ήταν τυφλό και απέκτησε πρόσωπο σε κοινόχρηστο χώρο δια της συνενώσεώς του με το όμορο οικόπεδο, η οποία, όμως, έλαβε χώρα το έτος 1981, δηλαδή μετά την 2.7.1968. Οι λόγοι αυτοί απορρίφθηκαν με την εφεσιβαλλόμενη απόφαση ως αβάσιμοι. Ειδικότερα, ο πρώτος των ανωτέρω λόγων απορρίφθηκε με τη σκέψη ότι η ρύθμιση της ανωτέρω διατάξεως της παρ. 3 του άρθρου 4 του από 2-13.3.1981 π.δ/τος είναι δικαιολογημένη και δεν αντίκειται στο άρθρο 24 παρ. 2 του

Συντάγματος διότι «ενώ κατά τα έτη 1966-1968 οι οικισμοί που βρίσκονται στις ως άνω περιοχές (εκτός σχεδίου) είχαν αναγνωρισθεί ως προϋφιστάμενοι του 1923, στη συνέχεια το έτος 1977 η σχετική πράξη αναγνώρισης ανακλήθηκε με αποτέλεσμα να παραστεί ανάγκη προστασίας των πραγματικών καταστάσεων που δημιουργήθηκαν από μακρού χρόνου με ενέργειες της Διοικήσεως». Η κρίση αυτή, σύμφωνα με την οποία η ανωτέρω διάταξη του από 2-13.3.1981 π.δ/τος είναι ισχυρή και αποτελεί έρεισμα της επίμαχης οικοδομικής άδειας, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι η αναφερόμενη στην αναγνώριση των εν λόγω οικισμών νομική επιχειρηματολογία, στηρίζεται σε εσφαλμένα νομικά δεδομένα, είναι μη νόμιμη, σύμφωνα με όσα εκτίθενται στη σκέψη 9. Για το λόγο εφέσεως, ο οποίος προσβάλλεται βασίμως, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη έφεση, και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση. Κατόπιν τούτου, πρέπει να εκδικασθεί και για τον ίδιο λόγο η αίτηση ακυρώσεως, να απορριφθεί η παρέμβαση του Ι. Ζ. και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη οικοδομική άδεια.

ΣτΕ 1286/2009

[Προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Χρ. Λιάκουρας*

Δικηγόροι: *Ευστ. Ζάγκας, Π. Αθανασούλης*

Εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα πριν από την 11η Ιουνίου 1975 εξαιτίας επεμβάσεων που έγιναν με βάση διοικητική πράξη, καλυπτόμενη

από το τεκμήριο νομιμότητας, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν, με πράξη του Δασάρχη ως δάση ή δασικές εκτάσεις ούτε να κηρυχθούν αναδασωτές λόγω των επεμβάσεων αυτών. Η ανωτέρω εξαίρεση από την υποχρέωση αναδάσωσης εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το μέγεθος της έκτασης και τη φύση των επεμβάσεων ή από τη συνδρομή άλλων προϋποθέσεων.

Η μεταβολή του χαρακτήρα της επίδικης έκτασης ως δασικής επήλθε με την ανέγερση επί τμήματός της της πολυκατοικίας των αιτούντων με βάση οικοδομική άδεια και τις αναθεωρήσεις της που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, καλύπτονται από το τεκμήριο νομιμότητας και το κύρος τους δεν μπορεί να εξετασθεί παρεμπιπτόντως. Συνεπώς, συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εξαίρεσής της από την υποχρεωτική αναδάσωση και παρανόμως κηρύχθηκε αναδασωτέα.

Βασικές σκέψεις

3. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στην επταμελή σύνθεση του Ε΄ Τμήματος, μετά την παραπομπή της σ' αυτή με την υπ' αριθμ. 3080/2007 απόφαση του Τμήματος με πενταμελή σύνθεση, λόγω σπουδαιότητας του ζητήματος που ανέκυψε.

5. Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 117 παραγρ. 3 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά ή που με άλλον τρόπο αποψιλώθηκαν ή αποψιλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτές και αποκλείεται να διατεθούν για άλλο προορισμό». Εξ άλλου, στο άρθρο 38 παράγρ. 1 του ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Α' 289), του οποίου γίνεται επίσης επίκληση στην προσβαλλόμενη απόφαση, ορίζονται τα εξής: «Κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα τα δάση και αι δασικά εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικωτέρας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ην ευρίσκονται, εφ' όσον ταύτα καταστρέφονται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών». Περαιτέρω, στο

άρθρο 41 παραγρ. 1 του αυτού νόμου ορίζεται ότι, «η κήρυξις εκτάσεως ως αναδασωτέας ενεργείται δι' αποφάσεως του οικείου νομάρχου [και, ήδη, του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ν. 2503/1997, Α' 107], καθορισμού σαφώς τα όρια της εκτάσεως, η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσικρύνσει μετά της αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», και στην παραγρ. 3 του ιδίου άρθρου ότι «ειδικώς προκειμένου περί κηρύξεως εκτάσεων ως αναδασωτέων ένεκα μερικής ή ολικής καταστροφής δάσους ή δασικής εκτάσεως εκ πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας εκ των εν αρθρ. 38 παρ. 1 αναφερομένων η κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου απόφασις του νομάρχου εκδίδεται, μετά εισήγησιν της αρμοδίας δασικής υπηρεσίας υποχρεωτικώς εντός τριών μηνών από της καταστολής της πυρκαϊάς ή της διαπιστώσεως της εξ άλλης αιτίας καταστροφής [ήδη, δύο μηνών κατ' αρθρ. 12 παραγρ. 2 του ν. 2040/1992, Α' 70] ...». Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979 η υποχρέωση κήρυξης ως αναδασωτέας καταστραφείσας δασικής έκτασης υφίσταται και για καταστραφέντα ή αποψιλωθέντα δάση και δασικές εκτάσεις, ανεξαρτήτως του χρόνου καταστροφής ή αποψίλωσης τους, «εφ' όσον, μέχρι της 11ης Ιουνίου 1975 δεν είχαν χρησιμοποιηθή δι' έτερον σκοπόν, ώστε να καθίσταται αδύνατος η ανατροπή της εκ της χρησιμοποιήσεως ταύτης δημιουργηθείσης καταστάσεως».

6. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών κάθε αποψιλούμενη δασική έκταση, δημόσια ή ιδιωτική, κηρύσσεται υποχρεωτικώς αναδασωτέα με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη προϋποθέσεων, η δε απόφαση αναδάσωσης πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη ως προς τον χαρακτηρισμό της έκτασης ως δάσους ή δασικής έκτασης. Η αιτιολογία όμως αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (ΣτΕ 2126/2000, 5778/1996, 679/1994, 6/1993, 3738/1992 κ.ά.). Εξάλλου, κατά την προαναφερόμενη διάταξη του

δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 38 του Ν. 998/1979, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος υποχρέωση να κηρυχθεί αναδασωτέα καταστραφείσα δασική έκταση υφίσταται και για καταστραφέντα ή αποψιλωθέντα δάση και δασικές εκτάσεις ανεξαρτήτως του χρόνου καταστροφής ή αποψίλωσής τους, εφόσον μέχρι την 11η Ιουνίου 1975 δεν είχαν χρησιμοποιηθεί

για άλλο σκοπό, κατά τρόπο ώστε να καθίσταται αδύνατη η ανατροπή της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί από αυτή τη χρησιμοποίηση. Η διάταξη αυτή, κατά το μέρος που εξαιρεί από την υποχρέωση αναδάσωσης εκτάσεις οι οποίες είχαν παρανόμως χρησιμοποιηθεί πριν από την 11-6-1975 κατά τρόπο ώστε να καθίσταται

αδύνατη η ανατροπή της δημιουργηθείσας πραγματικής κατάστασης, έχει κριθεί (ΣΕ 2126, 1316/2000, 2619/1982) ότι αντίκειται στην διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος. Κατά το μέρος, όμως, που αφορά σε δάση και δασικές εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα όχι κατόπιν αυθαίρετης και παράνομης ανθρώπινης ενέργειας αλλά για κάποια νόμιμη αιτία, η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 δεν αντίκειται στην διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος και είναι εφαρμοστέα. Συνεπώς εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα πριν από την 11η Ιουνίου 1975 λόγω επεμβάσεων που έλαβαν χώρα με βάση σχετική διοικητική πράξη, η οποία καλύπτεται από το τεκμήριο νομιμότητας, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979, με πράξη του Δασάρχη ως δάση ή δασικές εκτάσεις ούτε να κηρυχθούν αναδασωτέες λόγω των επεμβάσεων αυτών. Περαιτέρω, ο κανόνας της ανωτέρω εξαίρεσης από την υποχρέωση αναδάσωσης εφαρμόζεται ανεξαρτήτως από το μέγεθος της έκτασης και από τη φύση των επ' αυτής επεμβάσεων ή από τη συνδρομή άλλων προϋποθέσεων. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Θεοφιλοπούλου και Α. Σακελλαροπούλου και ο Πάρεδρος Θ. Αραβάνης, οι οποίοι υποστήριξαν την ακόλουθη γνώμη: Η κατά τα ανωτέρω συνταγματικώς ανεκτή εξαίρεση από την υποχρέωση αναδάσωσης, που προβλέπεται από την παρ. 1 εδαφ. δεύτερο του άρθρου 38 του ν. 998/1979, αφορά μόνο περιπτώσεις σημαντικών από τη φύση τους επεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί βάσει ισχυρών διοικητικών πράξεων σε μείζονες εκτάσεις, στις οποίες είναι αδύνατη η ανατροπή της πραγματικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί (ένταξη περιοχής σε σχέδιο, δημιουργία ζώνης βιομηχανικών χρήσεων κ.λ.π.), δεδομένου ότι η αλληλοδιάδοχος ισχύουσα δασική νομοθεσία (ν. 4173/1929, ν.δ. 86/1969, ν. 998/1979) προέβλεπε μεν την εκτέλεση έργων και ευρύτερων επεμβάσεων σε δασική έκταση για διάφορους σκοπούς δημόσιου συμφέροντος ύστερα από άδεια της δασικής υπηρεσίας, ουδέποτε, όμως, επιτράπη η έκδοση οικοδομικών αδειών για μεμονωμένες κατοικίες εντός δασών χωρίς άδειες της δασικής νομοθεσίας. Περαιτέρω, κατά την ειδικότερη γνώμη του Παρέδρου Θ. Αραβάνη, η μειοψηφήσασα άποψη ενισχύεται από το γεγονός ότι οι ισχύουσες πριν από το έτος 1975 διατάξεις δεν προέβλεπαν

ενδεδειγμένη έλεγχο της νομιμότητας όλων των οικοδομικών αδειών από τις πολεοδομικές αρχές.

7. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την προσβαλλόμενη πράξη, που εκδόθηκε μετά την υπ' αριθμ. 3639/26.6.2000 πρόταση του Δασαρχείου Καπανδριτίου, κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση 2,037 στρεμμάτων, στη θέση «Αγία Μαρίνα» του Καλάμου Αττικής, με σκοπό τη διατήρηση του δασικού χαρακτήρα της, τον αποκλεισμό διάθεσης της για άλλη χρήση και την αποκατάσταση της καταστραφείσας, μεταξύ των ετών 1967 και 1973, από παράνομη εκχέρωση δασικής βλάστησης αποτελούμενης από δάσος πεύκης. Η εν λόγω έκταση συνορεύει ανατολικά με δρόμο της περιοχής Καλάμου, δυτικά με δασικές εκτάσεις της περιοχής Καλάμου, βόρεια με δασικές και σημερινές γεωργικές εκτάσεις της περιοχής Καλάμου και νότια με δασικές εκτάσεις της περιοχής Καλάμου. Εξάλλου, όπως προκύπτει από την από 20.6.2000 έκθεση αυτοψίας και φωτοερμηνείας του δασολόγου Χρ. Π., στη θέση «Αγία Μαρίνα» διαπιστώθηκε η ανέγερση συγκροτήματος δύο πολυκατοικιών, εκ των οποίων η νότια, διαστάσεων 570 τ.μ., είναι χτισμένη μέσα σε δασική έκταση εμβαδού 2.037 τ.μ. καθώς και η εκχέρωση της έκτασης αυτής των 2.037 τ.μ. Επίσης, όπως προκύπτει από την ίδια έκθεση αυτοψίας, η εν λόγω έκταση των 2.037 τ.μ., το έδαφος της οποίας είναι αβαθές ασβεστολιθικό και έχει μέση κλίση 3-5%, στις αεροφωτογραφίες των ετών 1937, 1945 και 1962 εμφανίζεται ως δάσος, ενώ σε εκείνες του έτους 1978 στην περιοχή που βρίσκεται στη θέση «Αγία Μαρίνα» εμφανίζονται δύο πολυκατοικίες και ενδιάμεσα πεύκα. Το κτίριο στη νότια πλευρά είναι κτισμένο μέσα στο δάσος και το κτίριο στα βόρεια σε γεωργική έκταση. Στις αεροφωτογραφίες του 1989 εμφανίζονται πάλι τα δύο κτίρια όπως και το 1978 με πεύκα ανάμεσά τους. Περαιτέρω, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι στο χάρτη που συνέταξε το 21ο συνεργείο κτηματογράφησης της ΠΕΔΑΝ για τις ανάγκες του ΣΙΔ η επίδικη έκταση των 2.037 τ.μ. εμφανίζεται ως δασική και στον αντίστοιχο χάρτη που συντάχθηκε για τις ανάγκες της Β' κατοικίας, με την κατάσταση του 1986, ως εκχερσωμένη δασική έκταση. Τέλος, ως προς τη σημερινή μορφή της επίδικης έκτασης, αναφέρει ότι σε αυτή υπάρχει μία τριώροφη πολυκατοικία με πυλωτή και μεγάλο αριθμό διαμερισμάτων, ότι υπάρχει νερό, ηλεκτρικό ρεύμα και τηλέφωνο, ότι έχει γίνει περιμάντρωση της έκτασης και ότι μέσα στην έκταση υπάρχουν πεύκα. Κατόπιν της έκθεσης αυτής αλλά και της σχετικής πρότασης-εισήγησης του Δασάρχη Καπανδριτίου, με την προσβαλλόμενη πράξη κηρύχθηκε ως αναδασωτέα η έκταση των 2037 τ.μ., επί της οποίας και βρίσκεται η ανωτέρω περιγραφόμενη τριώροφος

πολυκατοικία. Από τα προαναφερθέντα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το σύνολο της επίδικης έκτασης των 2.037 τ.μ. είχε δασικό χαρακτήρα πριν από την εκχέρσωσή της, που έλαβε χώρα μεταξύ των ετών 1967 και 1973, και, συνεπώς, η προσβαλλόμενη πράξη είναι επαρκώς αιτιολογημένη, ο δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως των αιτούντων είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

8. Επειδή, οι αιτούντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979, διότι η επίδικη έκταση έχει απωλέσει το δασικό της χαρακτήρα με την ανέγερση της πολυκατοικίας στην οποία διατηρούν διαμερίσματα, δυνάμει της νόμιμης υπ' αριθμ. 31644/16.9.1970 οικοδομικής άδειας, όπως αναθεωρήθηκε με τις υπ' αριθμ. 33361/21.10.1970 και 569/9.2.1971 πράξεις της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. τα υπ' αριθμ. 5609/00/23.5.2001 και 105/8.2.2002 έγγραφα του Δασαρχείου Καπανδριτίου, στα οποία αναφέρεται ότι η προαναφερόμενη οικοδομική άδεια έχει εκδοθεί για την επίμαχη έκταση), η μεταβολή του χαρακτήρα τμήματος 570 τ.μ. της επίδικης έκτασης των 2.037 τ.μ. ως δασικής επήλθε με την ανέγερση τριώροφης πολυκατοικίας, η οποία καλύπτει έκταση 570 τ.μ., η ανέγερση όμως αυτή διενεργήθηκε με βάση διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, και συγκεκριμένα με βάση την προαναφερόμενη οικοδομική άδεια και τις πράξεις αναθεώρησής της, που καλύπτονται από το τεκμήριο της νομιμότητας και το κύρος τους δεν δύναται να εξετασθεί παρεμπιπτόντως κατά την παρούσα δίκη. Συνεπώς συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 εδ. δεύτερο του ν. 998/1979 και παρανόμως κηρύχθηκε αναδασωτέο με την προσβαλλόμενη πράξη το τμήμα της συνολικής έκτασης των 2.037 τ.μ. επί του οποίου έχει ανεγερθεί, σύμφωνα με τις ανωτέρω οικοδομικές άδειες, η προαναφερόμενη πολυκατοικία. Για το λόγο αυτό, που προβάλλεται βασίμως, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη αναδάσωσης, μόνο κατά το μέρος αυτής που κηρύσσει αναδασωτέο το τμήμα της έκτασης επί του οποίου έχει ανεγερθεί η πολυκατοικία σύμφωνα με την ανωτέρω οικοδομική άδεια και τις αναθεωρήσεις της και να απορριφθεί η αίτηση ακυρώσεως κατά τα λοιπά. Κατά την άποψη, όμως, της μειοψηφίας, ο ανωτέρω λόγος είναι, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη σκέψη 6, αβάσιμος διότι η απώλεια του δασικού χαρακτήρα έκτασης, όπως η επίδικη, η οποία οφείλεται σε ανέγερση πολυκατοικίας στην έκταση αυτή με βάση ισχυρές διοικητικές

πράξεις (υπ' αριθμ. 31644/16.9.1970 οικοδομική άδεια, όπως αναθεωρήθηκε με τις υπ' αριθμ. 33361/21.10.1970 και 569/9.2.1971 πράξεις της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής) που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, δεν συνιστά σημαντική επέμβαση σε μείζονα έκταση, η οποία μεταβάλλει οριστικά την χρήση της έκτασης κατά τρόπο ώστε να μην είναι δυνατή η ανατροπή της δημιουργηθείσας πραγματικής κατάστασης.

ΣΤΕ 1285/2009**[Προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση]**

Πρόεδρος: Π.Ν. Φλώρος

Εισηγητής: Χρ. Λιάκουρας

Δικηγόροι: Μ. Κυριαζή, Π. Αθανασούλης

Εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα πριν από την 11η Ιουνίου 1975, εξαιτίας επεμβάσεων που έγιναν με βάση διοικητική πράξη, καλυπτόμενη από το τεκμήριο νομιμότητας, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν, με πράξη του Δασάρχη ως δάση ή δασικές εκτάσεις ούτε να κηρυχθούν αναδασωτέες λόγω των επεμβάσεων αυτών. Η ανωτέρω εξαίρεση από την υποχρέωση αναδάσωσης εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το μέγεθος της έκτασης και τη φύση των επεμβάσεων ή από τη συνδρομή άλλων προϋποθέσεων.

Η μεταβολή του χαρακτήρα της επίδικης έκτασης ως δασικής επήλθε με την ανέγερση επί τμήματός της της οικίας των αιτούντων με βάση οικοδομικές άδειες

που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, καλύπτονται από το τεκμήριο νομιμότητας και το κύρος τους δεν μπορεί να εξετασθεί παρεμπιπτόντως. Συνεπώς, συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εξαίρεσής της από την υποχρεωτική αναδάσωση και παρανόμως κηρύχθηκε αναδασωτέα.

Βασικές σκέψεις

5. Επειδή, η προσβαλλομένη απόφαση έχει εκδοθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 117 παραγρ. 3 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται από πυρκαγιά ή που με άλλον τρόπο αποσιλώθηκαν ή αποσιλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλο προορισμό». Εξ άλλου, στο άρθρο 38 παραγρ. 1 του ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (Α' 289), του οποίου γίνεται επίσης επίκληση στην προσβαλλομένη απόφαση, ορίζονται τα εξής: «Κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα χα δόση και αι δασικαί εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικωτέρας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ην ευρίσκονται, εφ' όσον ταύτα καταστρέφονται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών». Περαιτέρω, στο άρθρο 41 παραγρ. 1 του αυτού νόμου ορίζεται ότι, « η κήρυξις εκτάσεως ως αναδασωτέας ενεργείται δι1 αποφάσεως του οικείου νομάρχου [και, ήδη, του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ν. 2503/1997, Α' 107], καθοριζούσης σαφώς τα όρια της εκτάσεως, η οποία κηρύσσεται αναδασωτέα και συνοδευομένης υποχρεωτικώς υπό σχεδιαγράμματος, το οποίον δημοσιεύεται εν φωτοσμικρύνσει μετά της αποφάσεως εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», και στην παραγρ. 3 του ιδίου άρθρου ότι «ειδικώς προκειμένου περί κηρύξεως εκτάσεων ως αναδασωχένων ένεκα μερικής ή ολικής καταστροφής δάσους ή δασικής εκτάσεως εκ πυρκαϊάς ή άλλης αιτίας εκ των εν αρθρ. 38 παρ. 1 αναφερομένων η κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου απόφασις του νομάρχου εκδίδεται, μετά εισήγησιν της αρμοδίας δασικής υπηρεσίας

υποχρεωτικώς εντός τριών μηνών από της καταστολής της πυρκαϊάς ή της διαπιστώσεως της εξ άλλης αιτίας καταστροφής [ήδη, δύο μηνών κατ' αρθρ. 12 παραγρ. 2 του ν. 2040/1992, Α' 70] ...». Τέλος, σύμφωνα με τη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παραγρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979 η υποχρέωση κήρυξης ως αναδασωτέας καταστραφείσας δασικής έκτασης υφίσταται και για καταστραφέντα ή αποψιλωθέντα δάση και δασικές εκτάσεις, ανεξαρτήτως του χρόνου καταστροφής ή αποψίλωσης τους, «εφ' όσον, μέχρι της 11ης Ιουνίου 1975 δεν είχαν χρησιμοποιηθεί δι' έτερον σκοπόν, ώστε να καθίσταται αδύνατος η ανατροπή της εκ της χρησιμοποιήσεως ταύτης δημιουργηθείσης καταστάσεως».

6. Επειδή, κατά την έννοια των διατάξεων αυτών κάθε αποψιλούμενη δασική έκταση, δημόσια ή ιδιωτική, κηρύσσεται υποχρεωτικά αναδασωτέα με μόνη την αντικειμενική διαπίστωση της συνδρομής των κατά την ανωτέρω συνταγματική διάταξη προϋποθέσεων, η δε απόφαση αναδάσωσης πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη ως προς τον χαρακτηρισμό της έκτασης ως δάσους ή δασικής έκτασης. Η αιτιολογία, όμως, αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (ΣΤΕ 896/2003, 2601/2000 κ.ά.). Εξάλλου, κατά την προαναφερόμενη διάταξη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979, η επιβαλλόμενη από το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος υποχρέωση να κηρυχθεί αναδασωτέα καταστραφείσα δασική έκταση υφίσταται και για καταστραφέντα ή αποψιλωθέντα δάση και δασικές εκτάσεις ανεξαρτήτως του χρόνου καταστροφής ή αποψίλωσης τους, εφόσον μέχρι την 11η Ιουνίου 1975 δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό, ώστε να καθίσταται αδύνατη η ανατροπή της κατάστασης που έχει δημιουργηθεί από αυτή τη χρησιμοποίηση. Η διάταξη αυτή, κατά το μέρος που εξαιρεί από την υποχρέωση αναδάσωσης εκτάσεις οι οποίες είχαν παρανόμως χρησιμοποιηθεί πριν από την 11-6-1975 κατά τρόπο ώστε να καθίσταται αδύνατη η ανατροπή της δημιουργηθείσας πραγματικής κατάστασης, έχει κριθεί (ΣΕ 2126, 1316/2000, 2619/1982) ότι αντίκειται στην διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος. Κατά το μέρος, όμως, που αφορά σε δάση και δασικές εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα όχι κατόπιν αυθαίρετης και παράνομης ανθρώπινης ενέργειας αλλά για κάποια νόμιμη αιτία, η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 δεν αντίκειται στην διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος και είναι εφαρμοστέα. Συνεπώς εκτάσεις που έχουν απωλέσει το δασικό τους χαρακτήρα πριν από την 11η Ιουνίου 1975 λόγω επεμβάσεων που έλαβαν χώρα με βάση σχετική διοικητική πράξη, η οποία καλύπτεται από το τεκμήριο νομιμότητας, δεν είναι

δυνατόν να χαρακτηρισθούν, κατά τη διαδικασία του άρθρου 14 του ν. 998/1979, με πράξη του Δασάρχη ως δάση ή δασικές εκτάσεις ούτε να κηρυχθούν αναδασωτέες λόγω των επεμβάσεων αυτών. Περαιτέρω, ο κανόνας της ανωτέρω εξαίρεσης από την υποχρέωση αναδάσωσης εφαρμόζεται ανεξαρτήτως από το μέγεθος της έκτασης και τη φύση των επ' αυτής επεμβάσεων ή από τη συνδρομή άλλων προϋποθέσεων. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Α. Ράντος, ο οποίος υποστήριξε την ακόλουθη άποψη: Η κατά τα ανωτέρω συνταγματικώς ανεκτή εξαίρεση από την υποχρέωση αναδάσωσης, που προβλέπεται από την παρ.1 εδαφ. δεύτερο του άρθρου 38 του ν. 998/1979, αφορά μόνο περιπτώσεις σημαντικών από τη φύση τους επεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί βάσει ισχυρών διοικητικών πράξεων σε μείζονες εκτάσεις, στις οποίες είναι αδύνατη η ανατροπή της πραγματικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί (ένταξη περιοχής σε σχέδιο, δημιουργία ζώνης βιομηχανικών χρήσεων κ.λπ.), δεδομένου ότι η αλληλοδιάδοχος ισχύουσα δασική νομοθεσία (ν. 4173/1929, ν.δ. 86/1969, ν. 998/1979) προέβλεπε μεν την εκτέλεση έργων και ευρύτερων επεμβάσεων σε δασική έκταση για διάφορους σκοπούς δημοσίου συμφέροντος ύστερα από άδεια της δασικής υπηρεσίας, ουδέποτε, όμως, επετράπη η έκδοση οικοδομικών αδειών για μεμονωμένες κατοικίες εντός δασών χωρίς άδειες της δασικής νομοθεσίας.

7. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στην από 8.8.2002 έκθεση αυτοψίας της Δασοπόνου Α. Κ. αναφέρεται ότι οι αιτούντες κατά το τρίτο δεκαήμερο του μήνα Ιουνίου του έτους 2002 προέβησαν παράνομα και χωρίς άδεια στην αντικατάσταση και επέκταση της περίφραξης από δικτυωτό πλέγμα και σιδηρόβεργες σε έκταση εμβαδού 2.124 τ.μ., που φέρεται ότι τους ανήκει, με σκοπό την αλλαγή της μορφής της έκτασης, οι παραπάνω δε ενέργειες είχαν ως αποτέλεσμα να περικλειστεί τμήμα δάσους με πεύκα, άρκευθους, σχίνα και πουρνάρια. Περαιτέρω, στην από 4.12.2002 έκθεση αυτοψίας -φωτοερμηνείας του Δασολόγου του Δασαρχείου Αιγάλεω Π. Γ. που αφορά την ίδια έκταση, αναφέρονται τα εξής: «Υφιστάμενη κατάσταση: Η έκταση συνορεύει βόρεια με ασφαλτοστρωμένο δρόμο, νότια με δάσος, ανατολικά με λωρίδα έκτασης η οποία έχει κηρυχθεί αναδασωτέα σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 753/6.6.1988 απόφαση του Νομάρχη Δυτικής Αττικής και πέρα αυτής επίσης με δάσος και δυτικά με δάσος. Βλάστηση - λοιπά στοιχεία - με εξαίρεση το βόρειο τμήμα της έκτασης (στο οποίο υπάρχει κτίσμα -αυλή) το μεγαλύτερο μέρος της καλύπτεται από χαλέπιο πεύκη, φοινικική άρκευθο και αειφύλλα - πλατύφυλλα σε ποσοστό 90% περίπου. Πρόκειται δηλ. για δάσος της παρ.1 άρθρο 3 Ν. 998/1979 ... Δηλαδή η

έκταση υπό στοιχεία ... εμβαδού 550 τ.μ. περίπου, είναι γυμνή δασικής βλαστήσεως, ενώ η υπόλοιπη έκταση εμβαδού 1.550 τ.μ. περίπου έχει σήμερα τη μορφή δάσους. Φωτοερμηνεία: ... Για το έτος 1945 ή έκταση φέρει δασική βλάστηση δενδρώδους μορφής (πέυκα) σε ποσοστό 90% περίπου. Αποτελεί δηλ. δάσος της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 998/1979. Για το έτος 1960 επικρατεί παρόμοια κατάσταση με αυτή του έτους 1945. Για το έτος 1979 επικρατεί παρόμοια κατάσταση με τη σημερινή. Έρευνα αρχείου - Από φωτοερμηνεία του 5ου Συνεργείου Κτηματογράφησης η έκταση περιγράφεται ως δασική το έτος 1945, ενώ κατά την ημερομηνία σύνταξης (21.9.1990) περιγράφεται ως δασική στο μεγαλύτερο μέρος της (το νότιο τμήμα) και ως άλλης μορφής το βόρειο τμήμα ... Συμπεράσματα - Με βάση τα ανωτέρω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η έκταση στο σύνολο της αποτελούσε κατά το παρελθόν (τα έτη 1945 και 1960) δάσος της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, ενώ τα επόμενα χρόνια μέρος αυτής άλλαξε χρήση (κατασκευάστηκε οικία) με αποτέλεσμα να παραμείνει ως δάσος μόνο το νότιο τμήμα αυτής». Κατόπιν της έκθεσης αυτής, αλλά και της σχετικής πρότασης - εισήγησης του Δασάρχη Αιγάλεω, με την προσβαλλόμενη πράξη κηρύχθηκε ως αναδασωτέα η έκταση των 550 τ.μ., επί της οποίας και βρίσκεται η ανωτέρω αναφερόμενη οικία. Από τα προαναφερθέντα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι επαρκώς αιτιολογημένη, διότι η επίδικη έκταση των 550 τ.μ., η οποία κατά το χρόνο διενέργειας της αυτοψίας (το έτος 2002) συνόρευε νότια και δυτικά με δάσος και ανατολικά με αναδασωτέα έκταση, καλυπτόταν πριν από την εκχέρσωσή της (τουλάχιστον έως το έτος 1960, σύμφωνα με την ανωτέρω έκθεση φωτοερμηνείας), από πέυκα σε ποσοστό 90% , η αιτιολογία δε αυτή, η οποία στηρίζεται στην ανωτέρω έκθεση φωτοερμηνείας, δεν κλονίζεται από την από τον Ιούνιο του έτους 2003 ιδιωτική έκθεση πραγματογνωμοσύνης του Δασολόγου-Περιβαλλοντολόγου Α. Κουρή, που προσκομίζουν οι αιτούντες, σύμφωνα με την οποία η επίδικη έκταση ουδέποτε υπήρξε δασική. Εξάλλου, ανεξαρτήτως ότι ο ακριβής προσδιορισμός του τρόπου εκχέρσωσης ή καταστροφής της φυομένης σε ορισμένη έκταση δασικής βλάστησης δεν αποτελεί, κατ' αρχήν, κρίσιμο στοιχείο του αιτιολογικού ερείσματος της πράξης αναδάσωσης, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η φυομένη στην κηρυχθείσα ως αναδασωτέα έκταση δασική βλάστηση καταστράφηκε με την ανέγερση οικίας, μεταξύ των ετών 1960 και 1979. Συνεπώς, ο προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως των αιτούντων ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένη διότι από την προσβαλλόμενη πράξη δεν προκύπτει το είδος της δασικής βλάστησης που κάλυπτε την επίδικη

έκταση, το ποσοστό αυτής καθώς και ο τρόπος εκχέρσωσης της πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Περαιτέρω, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και ο ισχυρισμός των αιτούντων ότι η επίδικη έκταση μη νομίμως κηρύχθηκε αναδασωτέα διότι η φυόμενη σε αυτήν σήμερα βλάστηση, αποτελούμενη από δέκα άτομα δένδρων και θάμνων, τα οποία φύτευσαν οι ίδιοι και οι δικαιούχοι τους, δεν είναι δυνατόν να προσδώσει στην έκταση αυτή δασικό χαρακτήρα, διότι, όπως προαναφέρθηκε, η προσβαλλόμενη πράξη στηρίχθηκε προέχοντας στη μορφή που είχε η επίδικη έκταση πριν από την εκχέρσωση της και όχι σε αυτήν που έχει σήμερα. Συναφώς, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος και ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά πλάνη περί τα πράγματα διότι δεν συντρέχουν στη συγκεκριμένη περίπτωση οι προϋποθέσεις του νόμου για την έκδοση της πράξης αναδάσωσης.

8. Επειδή, προβάλλεται περαιτέρω ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι αόριστη και ακυρωτέα, εφόσον δεν αναφέρει τις πλευρικές διαστάσεις της κηρυχθείσας ως αναδασωτέας έκτασης. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος προεχόντως ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, εφόσον στο τοπογραφικό διάγραμμα που συνοδεύει την προσβαλλόμενη πράξη περιγράφονται οι διαστάσεις τις επίδικης έκτασης.

9. Επειδή, οι αιτούντες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979, διότι η επίδικη έκταση έχει απωλέσει το δασικό της χαρακτήρα με την ανέγερση της προαναφερόμενης οικίας δυνάμει των νόμιμων υπ' αριθμ. 662/19.4.1958, 642/14.4.1962 και 101/5.2.1965 πράξεων της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η μεταβολή του χαρακτήρα της επίδικης έκτασης των 550τ.μ. ως δασικής επήλθε με την ανέγερση επί τμήματος της έκτασης αυτής της οικίας των αιτούντων, η ανέγερση όμως αυτή διενεργήθηκε με βάση διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, και συγκεκριμένα τις προαναφερόμενες οικοδομικές άδειες, που καλύπτονται από το τεκμήριο της νομιμότητας και το κύρος τους δεν δύναται να εξετασθεί παρεμπιπτόντως κατά την παρούσα δίκη. Συνεπώς συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις εξαίρεσης από την υποχρεωτική αναδάσωση, σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη του άρθρου 38 παρ. 1 εδ. δεύτερο του ν. 998/1979 και παρανόμως κηρύχθηκε αναδασωτέο, με την προσβαλλόμενη πράξη, το τμήμα της συνολικής έκτασης των 550τ.μ., επί του οποίου έχει ανεγερθεί δυνάμει των ανωτέρω οικοδομικών αδειών, η προαναφερόμενη οικία. Για το λόγο αυτό, που

προβάλλεται βασίμως, πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή η κρινόμενη αίτηση, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη αναδάσωσης μόνο κατά το μέρος αυτής που κηρύσσει αναδασωτέο το τμήμα της συνολικής έκτασης των 550 τ.μ. επί του οποίου έχει ανεγερθεί η οικία σύμφωνα με τις ανωτέρω οικοδομικές άδειες και να απορριφθεί η αίτηση ακυρώσεως κατά τα λοιπά. Κατά την άποψη, όμως, της μειοψηφίας, ο ανωτέρω λόγος είναι, σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη σκέψη 6, αβάσιμος, διότι η απώλεια του δασικού χαρακτήρα έκτασης, όπως η επίδικη, η οποία οφείλεται σε ανέγερση κατοικίας στην έκταση αυτή με βάση ισχυρές διοικητικές πράξεις (υπ' αριθμ. 662/19.4.1958, 642/14.4.1962 και 101/5.2.1965 οικοδομικές άδειες) που εκδόθηκαν πριν από την 11.6.1975, δεν συνιστά σημαντική επέμβαση σε μείζονα έκταση, η οποία μεταβάλλει οριστικά την χρήση της έκτασης κατά τρόπο ώστε να μην είναι δυνατή ανατροπή της δημιουργηθείσας πραγματικής κατάστασης.